Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 83 (1333) ♦ Середа, 8 травня 1996 року ♦ Ціна договірна

"Вже почалось, мабуть, майбутнє... не забувайте незабутнє, воно вже інеєм взялось!"

ЦЕ не кадр із повоєнного художнього фільму. На документальному фотознимку Феодосій, Василь, Степан, Іван, Петро, Микола, Павло, Михайло, Олександр, Андрій Лисенки — десятеро братів із села Бровахи, що на Черкащині, котрі, пройшовши через свинцевий град Великої Вітчизняної війни, всі як один «повернулись з європ і японій» додому, до Матері. До п'ятьох своїх сестер, до могили батька і ще одного брата, померлих 33-го.

(Закінчення на 6-й стор.).

Звернення Верховної Ради України з нагоди 51-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні

Дорогі ветерани Великої Вітчизняної війни, шановні співвітчизники!

Цей воістину урочий, вікопомний весняний день 9 Травня зроджує світлу радість зі сльозами на очах. Пліч-о-пліч зійшлися піднесення і смуток, гіркий спогад і надія на краще.

Ось уже 51 рік Україна, всі чесні люди планети святкують Перемогу над коричневою чумою фашизму. Саме 9 Травня стало символом торжества справедливості, перемоги світла над темрявою.

З пам'яті людської ніколи не зітруться пекельні роки війни, коли наші славні предтечі відстояли на всіх фронтах жорстокого двобою з фашизмом честь і гідність, свободу і незалежність Вітчизни.

Перемога далася нам величезними непоправними втратами. І ми в скорботі доземно схиляємо голови перед пам'яттю полеглих на бранних полях. За минулі десятиліття багато ветеранів війни вже пішло з життя. Вічна слава їм і наша вдячна пам'ять.

Нелегкі часи переживає нині молода Українська держава, а з нею і найменш соціально захищені ветерани війни. Прагнучи хоч якось полегшити ваше життя, Верховна Рада України внесла суттєві зміни і доповнення до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Цей закон та інші державні акти спрямовані на соціальний захист інвалідів, всіх учасників Великої Вітчизняної війни — на підвищення розміру пенсій, встановлення додаткових пільг і переваг у забезпеченні ветеранів житлом, медичним та торговим обслуговуванням, оплату комунальних послуг.

Верховна Рада України глибоко переконана, що нині, об'єднавши лави старших і молодших поколінь, спільною працею здолаємо трудноші, виведемо нашу державу на шлях демократичного, цивілізованого розвою.

Сердечно вітаємо вас, сивочолих ветеранів, партизанів, солдатських вдів, трудівників тилу з п'ятдесят першою річницею Перемоги у Великій Вітчизняній війні! Зичимо усім доброго здоров'я на многоліття, мирного неба над нашою священною землею.

Добра і благополуччя вам!

Зі Святом Перемоги!

ВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ

Шановні співвітчизники!

Дорогі ветерани Великої Вітчизняної війни!

Сердечно вітаю Вас з величним святом Перемоги, святом торжества справедливості й миру на землі.

Вшановуючи у цей урочистий день світлу пам'ять тих, хто ціною свого життя захистив людство від фашизму — цієї чуми XX сторіччя, ми звертаємо свої вдячні погляди до ветеранів Великої Вітчизняної війни.

Пройшовши небачені випробування, здолавши вогонь і смерть воєнного лихоліття, винісши на своїх плечах труднощі та незгоди велетенської кривавої битви з ненависним ворогом, ви вистояли і здобули велику Перемогу для усього людства, для усієї планети.

Найщиріша шана, глибока вдячність і доземний уклін вам, солдати Перемоги та героїчні трудівники тилу.

Ваш подвиг залишиться у віках, в історичній пам'яті усіх людей доброї волі. Ви з честю виконали свій обов'язок перед Батьківщиною. Ви і сьогодні залишаєтесь моральним стрижнем нашого суспільства, його громадянською совістю і сивочолою мудрістю.

(Закінчення на 2-й стор.).

З НАКАЗУ МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

9 травня 1996 року о 22 годині за місцевим часом провести святковий салют у столиці України місті-герої Києві, містах-героях Одесі, Севастополі, Керчі, містах Львові та Вінниці двадцятьма артилерійськими залпами.

Читайте у святковому випуску

СОЛДАТАМ ПЕРЕМОГИ – СЛАВА!

Вітання Президента України Леоніда Кучми

з нагоди 51-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні

(Початок на 1-й стор.).

Ми в неоплатному боргу перед вами, перед мільйонами батьків, братів і сестер, які своїми життями закрили нас і прийдешні покоління від смертоносного подиху війни.

Вашими зусиллями не лише здобуто звитяжну Перемогу, але й у рекордно короткий строк здійснено відбудову країни, піднято з руїн міста і села.

Своїм життям і невтомною працею ви заклали підвалини незалежності України, зберегли і примножили нашу культуру, інтелектуальний потенціал нації.

Тож повага до ветеранів, піклування про ветеранів — наш святий обов'язок, непорушний закон для органів державної влади.

Держава, Президент України й надалі посилюватимуть увагу до питань підвищення розмірів пенсій, розв'язання житлових проблем та надання соціальних пільг, робитимуть максимум можливого для поліпшення умов вашого життя.

На превеликий жаль, становлення Української держави та реформування в усіх сферах нашого буття відбуваються болісно, що негативно позначається на соціальному самопочутті людей, особливо найменш соціально захищених верств населення, до яких належить й більшість ветеранів війни та праці.

Зрозуміло, що будівництво держави — складний і тривалий процес, який вимагає напруження зусиль, наполегливої праці кожного, терпіння та згуртованості усього суспільства.

Однак не можна не помічати, що усі ці зміни відбуваються у гострій боротьбі, при зростаючому опорі старого, віджилого, реакційного та й наших звичок, ідеологічних забобонів, зрівняльної психології.

Вони наштовхуються на нашу нетерпимість, низький рівень політичної культури, небажання перемін. Ось чому ми втратили багато часу.

Я знаю про невдоволення нинішньою важкою ситуацією, про гостру критику властей на усіх рівнях.

Однак ще раз хочу підкреслити: кардинальні переміни у такій великій країні, та ще й з таким важким спадком, не можуть відбутися швидко і без труднощів.

Потрібні час, віра, терпіння і спокій.

В Україні зберігаються громадянський мир і злагода. В цьому — заслуга усього нашого народу, насамперед ветеранів, за що я складаю їм глибоку вдячність.

Героїчне минуле нашого старшого покоління, його стійкість та мужність у роки суворих випробувань, а також звитяжна праця у мирний час — яскравий приклад того, як треба любити свій народ, берегти рідну землю, творити державу!

Переконаний, що сьогодні шлях до розв'язання більшості із наших проблем пролягає через прийняття нової Конституції України. Лише тоді держава й суспільство отримають відчутний життєвий імпульс, стабільність розвитку, а зміни на краще стануть необоротними. Я вдячний за підтримку ветеранів, більшості громадян у питанні необхідності якнайшвидшого прийняття демократичного Основного Закону країни.

Світла пам'ять про тих, хто поліг на фронтах, загинув від фашистських тортур, мужність і непоступливість бідам ветеранів — духовна підтримка для нас у справі утвердження держави, суспільної консолідації, порозуміння людей різних національностей, політичних і релігійних поглядів та переконань.

У нас один спільний дім — Україна. Гідно облаштувати його ми можемо лише об'єднаними зусиллями всього народу.

Вірю, що ми скористаємося цим історичним шансом на будівництво багатої і процвітаючої країни.

Із святом Великої Перемоги усіх вас.

Миру, злагоди й благополуччя нашим оселям, кожній сім'ї і усій нашій рідній Україні!

Дорогі наші ветерани війни!

Кожен рік віддаляє нас від тієї незабутньої і великої Переможної весни — 45-го! Живими і невмирущими є пам'ять про неї та вдячність за Вашу непереверщену стійкість і мужність, за Ваш неоціненний вклад у загальну Перемогу людства над фашизмом.

Ви з величчю людської гідності пройшли тяжкими дорогами тієї кривавої війни, через неймовірні випробування, через втрати друзів і рідних. Вашими мозолястими руками, Вашою беззавітною самовідданістю і в тилу, і на фронті кувалася та тяжка й довгоочікувана Перемога.

Схилимо голови перед пам'яттю загиблих, перед усіма, хто здобув цю Велику Перемогу.

Нині нашій Україні нелегко. Тяжко даються їй кроки на шляху становлення економіки, дуже важко і Вам, шановні ветерани фронту і тилу. Однак будьте певні, що наша молода держава дбатиме про Вас і зробить життя кожного свого громадянина гідним тієї великої переможної справи, яку Ви звершили понад півстоліття тому.

Від імені уряду України сердечно вітаю всіх ветеранів Великої Вітчизняної війни з Днем Перемоги! Доброго Вам здоров'я, довголіття, мирного блакитного неба над головою!

Нехай це світле свято наповнить Ваші серця надією та оптимізмом, вірою в краще майбутнє нашого народу.

З повагою

Прем'єр-міністр України

Є. МАРЧУК.

Демократію пишемо з «білого листа»

Учора Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся з членами Комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) у зв'язках з європейськими країнами — не членами РЄ. Він привітав їх з початком роботи.

«Ми взяли на себе серйозне зобов'язання у правовій галузі, — сказав Олександр Мороз. — Але демократичність держави не будується так швидко. Ми, як кажуть, пишемо з «білого листа», і за рік усе зробити неможливо. Але Україна йде наміченим шляхом».

Голова Верховної Ради поінформував членів Комітету ПАРЄ про розгляд проекту Конституції, зазначивши, що «в центрі її стоїть людина та її права». Голова Комітету ПАРЄ Жан Сетаінжер під час зустрічі сказав: «Ми підтримуємо ваше бажання будувати Європейський дім і розуміємо, що зараз потрібне терпіння і політична воля».

Делегати ПАРЄ хочуть почути Головатого та Ворсинова

Учора в українській столиці розпочала виїзне засідання комісія Парламентської Асамблеї Ради Європи у зв'язках з європейськими країнами — не членами РЄ. Члени комісії обговорили, зокрема, питання вступу до цієї поважної організації Білорусі, Боснії і Герцеговини. Щодо білоруського питання голова комісії пан Жан Сетаінжер висловив таку думку: «Мені здається, потрібно звернути увагу на розвиток подій у відносинах Білорусі і Росії. Адже якщо ці події призведуть до створення конфедерації, то членство Білорусі у Раді Європи не буде виправдане».

Щодо членства України у Раді Європи (зокрема — виконання нашою державою взятих на себе зобов'язань), то депутати ПАРЄ, як ми вже повідомляли, матимуть консультації з керівництвом держави, українськими парламентаріями, представниками неурядових організацій, відвідають Крим. Уночі при обговоренні програми перебування в Україні особливий інтерес гості виявили до можливих зустрічей з міністром юстиції Сергієм Головатим та Генеральним прокурором Григорієм Ворсиновим: в Україні і досі дебатують питання про скасування смертної кари.

Газ постачить «Укргаз»

Глава держави видав Указ «Про створення Державної акціонерної холдингової компанії «Укргаз». Метою її діяльності, як зазначено у документі, є забезпечення економічних інтересів держави в процесі приватизації підприємств газового господарства, посилення дисципліни поставок природного та зрідженого газу, розрахунків за нього та задоволення потреб споживачів. Іншим своїм Указом Леонід Кучма у зв'язку з проведенням індексації основних фондів і з метою впорядкування відносин, які виникають щодо додаткового випуску акцій акціонерними товариствами, створюваними у процесі приватизації та корпоратизації, вніс зміни до Указу Президента України від 28 грудня 1994 року.

Парламентська хроніка

Що винен — віддати повинен

Денне і вечірнє засідання 6 травня

Це прислів'я стало основним мотивом при обговоренні проекту постанови «Про державний внутрішній борг України за станом на 1 січня 1996 року, його структуру та граничний розмір внутрішнього державного боргу України на 1996 рік». Правда, депутати не заперечували проти «редакційної правки» фразеологізму: якщо не віддразу віддати, то, принаймні, пообіцяти, що ошукані «кредитори» мають перспективу.

Доповідач із цього питання міністр фінансів Петро Германчук підкреслив: до структури внутрішнього державного боргу включено заборгованість перед юридичними особами із внутрішніх позик та заборгованість Національному банку, в тому числі за кредитами, одержаними на покриття дефіциту Державного бюджету (що становить 97 відсотків від загальної суми боргу). Готуючи цей документ, Кабінет міністрів виходив з міжурядової угоди про принципи і механізми обслуговування внутрішнього боргу колишнього СРСР та пропозицій України до цієї угоди.

Граничний розмір державного внутрішнього боргу на 1996 рік було запропоновано затвердити у розмірі 1 квадрильйон 199 трильйонів карбованців. Його погашення передбачається здійснювати насамперед шляхом випуску державних цінних паперів, як це визначено законами України «Про державний внутрішній борг» та «Про Державний бюджет України на 1996 рік».

Парламентська Комісія з питань бюджету подала свій проект постанови, котрий, однак, мало чим відрізнявся від урядового: автори пропонували кошти в сумі 36 трильйонів карбованців спрямувати на поетапне погашення втрат за вкладами населення. Багато промовців виходили з інших, куди солідніших, цифр: якщо врахувати темпи зростання споживчих цін, то повна індексація втрат населення з січня 1992 року становить 4,3 квадрильйона карбованців, що майже вдвічі перевищує доходну частину бюджету. Однак виборці можуть не квапитися з придбанням великих гаманців — у Державному бюджеті на 1996 рік коштів на погашення внутрішнього боргу не тільки у квадрильйонах, а й у цифрах з невеликою кількістю нулів не передбачено.

Депутати відхилили проект постанови, підготовлений Кабінетом міністрів, і доручили урядові разом з комісіями з питань фінансів і банківської діяльності, з питань бюджету доопрацювати документ, визначивши насамперед реальний обсяг та джерела погашення державного внутрішнього боргу.

Після прийняття такого рішення парламентарії ухвалили проект постанови Верховної Ради про затвердження правил оформлення проекту Закону про Державний бюджет України та про проект Закону про внесення змін до Закону «Про бюджетну систему України», розглянули блок документів, що стосуються податкової сфери.

На вечірньому засіданні сесія ухвалила зміни до постанови Верховної Ради від 15 вересня 1995 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах».

Поіменним голосуванням депутати прийняли в першому читанні проект Закону про державне регулювання ринку цінних паперів, покликаний запобігати зловживанням на зразок тих, що супроводжують діяльність трастових компаній.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Краще пізно...

Ранкове засідання 7 травня

Обговорення проекту Закону України «Про ставки акцизного збору та ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої» засвідчило, що це питання аж ніяк не можна віднести до другорядних. Адже раніше, за цілковитої монополії держави на виробництво та торгівлю спиртними напоями, ці вироби давали левову частку доходу в державний бюджет. Отже, було звідки і з чого платити заробітну плату вчителям, медикам, іншим працівникам, які утримуються з державного бюджету.

А останніми роками, коли до нас через кордон потоком полинули мільйони пляшок з яскравими імпортними етикетками, в яких були напої не завжди кращої якості, доходи бюджету почали різко падати. Під загрозою зупинення опинилося чимало вітчизняних товаровиробників. Наприклад, торік спиртогорілчані об'єднання і заводи працювали лише на 60—65% своєї потужності, а окремі з них стали збитковими. Але ж алкогольні вироби могли б стати надійним джерелом надходження валюти в Україну. В нашій державі їх виробляється у 2,5 раза більше, ніж споживається. І якість значно краща від багатьох тих, що завозяться з-за кордону.

Для того, щоб захистити вітчизняного виробника, розроблено та запропоновано до розгляду проект закону, згідно з яким ставки акцизного збору та ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої буде підвищено. Як то кажуть, краще пізно, ніж ніколи, але все-таки вирішили подбати про інтереси своїх виробників. Щоправда, дехто з народних депутатів висловив побоювання, що мине небагато часу і ціни на алкогольні напої власного виробництва швидко сягнуть рівня цін імпортних. Щоб цього не сталося, на думку народних депутатів, необхідно ввести обмеження на торговельні націнки щодо цих виробів. Одне слово, після двогодинного обговорення питання Закон України «Про ставки акцизного збору та ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої» і Постанову про введення його в дію було схвалено в цілому. Кабінету міністрів дано відповідне доручення привести нормативні акти відповідно до прийнятого закону.

Парламентарії приступили до обговорення в другому читанні проекту Закону України «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину».

Василь ТУГЛУК.

Постанова Верховної Ради України

Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» з дня його опублікування.

2. Встановити, що положення цього Закону поширюються також на осіб, призваних на строкову військову службу до введення його в дію.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 19 квітня 1996 року.

Закон України

Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

Пункт «а» частини першої статті 23 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №27 ст.385, №36, ст.527; 1993 р., №49, ст.457) викласти у такій редакції:

«а) для солдатів і сержантів, які проходять строкову військову службу в Збройних Силах України, Національній гвардії України, Прикордонних військах України, внутрішніх військах Міністерства внутрішніх справ України, інших військових формуваннях та Службі безпеки України, — 18 місяців (для осіб, які мають вищу освіту, — 12 місяців); для матросів і старшин, які проходять строкову військову службу на кораблях, суднах і в берегових частинах бойового забезпечення Військово-Морських Сил України та в морських частинах Прикордонних військ України, — 24 місяці (для осіб, які мають вищу освіту, — 18 місяців); для солдатів і матросів, сержантів і старшин, які проходять військову службу за контрактом, — три роки».

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 19 квітня 1996 року.

Закон України

Про ратифікацію Угоди про забезпечення населення лікарськими засобами, вакцинами та іншими імунобіологічними препаратами, виробами медичного призначення і медичної техніки, що виробляються на території держав—учасниць Співдружності Незалежних Держав

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду про забезпечення населення лікарськими засобами, вакцинами та іншими імунобіологічними препаратами, виробами медичного призначення і медичної техніки, що виробляються на території держав—учасниць Співдружності Незалежних Держав, підписану 24 грудня 1993 року в м.Ашгабаті, ратифікувати з таким застереженням:

«Статті 5, 6 і 8 Угоди про забезпечення населення лікарськими засобами, вакцинами та іншими імунобіологічними препаратами, виробами медичного призначення і медичної техніки, що виробляються на території держав—учасниць Співдружності Незалежних Держав, для України мають виключно рекомендаційний характер».

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ, 26 квітня 1996 року.

Закон України

Про ратифікацію Договору про дружбу і співробітництво між Україною та Італійською Республікою

Верховна Рада України **постановляє:**

Поданий Президентом України на ратифікацію Договір про дружбу і співробітництво між Україною та Італійською Республікою, підписаний 3 травня 1995 року в м.Римі, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ, 26 квітня 1996 року.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Республіки Білорусь про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Республіки Білорусь, які працюють за межами своїх держав

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між урядом України та урядом Республіки Білорусь про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Республіки Білорусь, які працюють за межами своїх держав, підписану 17 червня 1995 року у м.Києві, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ, 26 квітня 1996 року.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Республіки Вірменія про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Республіки Вірменія, які працюють за межами своїх держав

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між урядом України та урядом Республіки Вірменія про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Республіки Вірменія, які працюють за межами своїх держав, підписану 17 червня 1995 року у м.Києві, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ, 26 квітня 1996 року.

Закон України

Про ратифікацію Угоди між Україною і Сполученими Штатами Америки про співробітництво в дослідженні і використанні космічного простору в мирних цілях

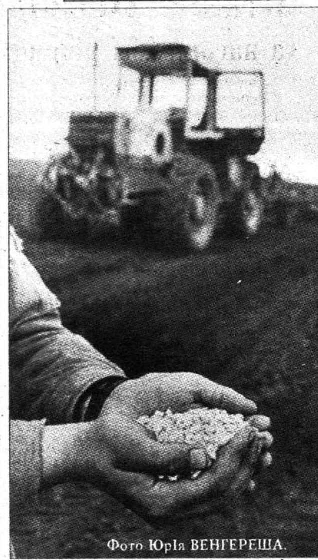
Верховна Рада України **постановляє:**

Подану Президентом України на ратифікацію Угоду між Україною та Сполученими Штатами Америки про співробітництво в дослідженні і використанні космічного простору в мирних цілях, підписану 22 листопада 1994 року в м.Вашингтоні, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ, 5 травня 1996 року.

У номер

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Ось-ось засіємося...

16 областей України завершили сівбу ярих зернових культур. Решта 9 завершать її найближчим часом, повідомлялося на нараді керівників низки міністерств і відомств, яку провів у Києві віце-прем'єр України з питань агропромислового комплексу Михайло Зубець.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» у прес-службі Кабінету міністрів, учасники наради відзначили потребу переглянути систему поставок пально-мастильних матеріалів селу. Зокрема, відзначалися проблеми з їх постачанням.

Затягни пасок, чиновнику!

Голова Одеської облдержадміністрації Руслан Боделан видав розпорядження, згідно з яким заробітну плату працівникам обласної та районних держадміністрацій, їхніх відділів, управлінь та комітетів відтепер виплачуватимуть лише за умови повного погашення заборгованості по заробітній платі, пенсіях, стипендіях та інших грошових виплатах, що йдуть за рахунок обласного та місцевих бюджетів. Виконкомам міст обласного підпорядкування рекомендовано встановити такий самий порядок виплати заробітної плати працівникам апарату місцевого самоврядування. До слова, мер Одеси Едуард Гурвіц нещодавно через пресу заявив, що в цьому році ні він, ні його заступники зарплати ще не одержували саме тому, що її своєчасно не одержують працівники установ і організацій, яких фінансують з міського бюджету.

Вибирати треба не «між поганим і гіршим»

Відкритий лист голови Комісії ВР з питань соціальної політики та праці, голови ради Соціал-демократичної партії України Юрія Буздугана до керівника фракції НРУ у Верховній Раді, голови НРУ В'ячеслава Чорновіла

«У ФРАНЦІЇ існує, крім бонапартистів, легітимістів і орлеаністів, четверта партія — партія опортуністів, які оголошують себе прихильниками... демократії, але залишають за собою право голосувати за неї en temps opportun, тобто «своєчасно». «Своєчасно» — це термін парламентського жаргону, що означає «ніколи».

Анрі Рошфор, газета «Droits de l'homme» («Права людини»), 1876 р.

Шановний В'ячеславе Максимовичу!

Звернутися до Вас з відкритим листом спонукала глибока занепокоєність за долю України, перспективи її демократичного розвитку. Кому, як не Вам, людині, яка у лихі роки уособлювала боротьбу за права людини, незалежність України, не відчувати загрозу, яку містить у собі президентський конституційний проект? Чи варто Вам нагадувати про Ваші власні оцінки цього проекту як такого, що закріплює диктатуру «партії влади», чи про ті злидні, які принесла народові України ця диктатура в останні роки?

Що сталося з Вашою прозорливістю та принциповістю, В'ячеславе Максимовичу? Чому сьогодні Ви готові відмовитися від парламентаризму, демократії, а, фактично, від незалежної України, об'єднуючись на засадах антикомунізму з ренегатами, які вже відчули смак зради? Як могло статися, що націонал-демократи стали на захист конституційного проекту майже абсолютної монархії і не можуть збагнути, що наступного дня після її прийняття цей монарх буде в змозі покласти ключі від української державності під кремлівські пагорби?!

Офіційна пропаганда найбільше за все прагне довести, що є тільки одна альтернатива: або президентська Конституція, або Конституція реанімованої УРСР. Нам посиленно нав'язують хибний вибір: або комуністична диктатура, або диктатура «партії влади». Залишився лише крок... і на цій межі Ви, В'ячеславе Максимовичу, закликаєте демократів вибирати між «поганим і гіршим», заплющити очі і не перебільшувати вади президентської Конституції, тобто de facto закликаєте підтримувати соціально-економічну політику «партії влади»?!

В умовах катастрофічного погіршення життя народу відверта монополія комуністів на опозицію до існуючого режиму є головною небезпекою українській демократії. Тому створення демократичної опозиції на ділі, а не на словах, є головним гаслом сьогодення і єдиним порятунком української демократії.

Закликаю Вас, В'ячеславе Максимовичу, повернутися на шлях боротьби за ідеали демократії, права людини, національні інтереси України та її народу.

З повагою
Юрій БУЗДУГАН.

Передплата-96

Випав приз, а можна і заслужити

У ці дні, коли триває передплата на «Голос України» на друге півріччя нинішнього року, ряд наших шанувальників з Одеської та Миколаївської областей одержують у корпункті газети в Одесі та безпосередньо на місцях речові виграші. Вони випали їм за результатами проведення редакційної лотереї серед читачів, що передплатили газету на перше півріччя. Електром'ясорубку одержав Віктор Галінський з селища Миколаївка, електромiксер — Олександр Бабенко з Комінтернівського, господарський візок — Василь Дудник з міста Кодима. Досить цінну й таку доречну на селі річ — електричний сепаратор виграв мешканець села Савранське Балтського району Петро Іванюта.

Водночас призи отримують і зв'язківці. Передовсім ті, котрі зуміли зберегти кількість передплатників на своїй дільниці. Цінні речі — електроприлади побутового призначення — дісталися начальнику відділу передплати Кілійського районного вузла зв'язку Тетяні Рудченко, завідувачці передплатним пунктом Центрального району Одеси Тетяні Галитовській, старшому інструкторові з передплати періодичних видань Біляївського райвузла зв'язку Ірині Лакизі.

Зазначимо, що електропобутові товари для передплатників та зв'язківців нам виділило одеське акціонерне товариство «Електронмаш», де генеральний директор Валерій Небрат. За підсумками передплати на друге півріччя знову буде проведено речову лотерею, а Одеський корпункт, окрім того, ще й влаштує конкурс серед працівників зв'язку.

КВІТИ ПЕРЕМОЖЦЯМ

І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ

Ми чоло доземно схилимо
Перед рицарем-бійцем,
Над священними могилами
Клятву вірності складем.

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Павло ПОНОМАРЕНКО, ветеран війни і праці

ЗА РІДНУ УКРАЇНУ

ПІСЛЯ розгрому гітлерівців на Курській дузі наша 22 гвардійська танкова бригада, у складі якої я був командиром танкової роти, стрімким ударом по відступаючому ворогові вступила на рідну українську землю. То були дуже тяжкі і запеклі бої. І понині перед очима смертельні сутички за Охтирку, Гайворон, Лебедин, Богодухів, Велику Писарівку, Гадяч та багато інших населених пунктів. Ворог, відступаючи, намагався перетворити Лівобережну Україну на пустелю. У цьому йому активно допомагали зрадники українського народу — поліцаї, яких сьогодні дехто величає «героями визвольного руху». Їхніми руками гітлерівці підпалювали села, розстрілювали всякого підозрілого для фашистського режиму.

Прикро, що пам'ять не зберегла назву того села десь біля Зінькова, коли до моєї бойової машини підбігла літня жінка з проханням, щоб воїни допомогли витягти з колодязя людей, яких гітлерівці та поліцаї кинули туди живими, а потім закидали гранатами. Довелося на деякий час затриматися, виконати це прохання. Для більшого у нас не було часу. Ми поспішали. Адже без танків, які становили основну ударну силу наших військ, подолати ворога було неможливо. Тому стрімкий марш-бій до Дніпра запам'ятався назавжди.

Мабуть, у свідомості кожного воїна пам'ять зберегла слова звернення Військової ради фронту: «Перед вами рідний Дніпро... Там Київ, українська земля, там діти і дружини ваші, батьки і матері, брати і сестри. Вони чекають на вас». І коли ми дійшли до Броварів, радості не було меж. Але перш ніж форсувати Дніпро, треба було подолати Десну. А це було не так просто. Адже поромів чи мостів не було. Ворог знищив їх. А час не чекав. Там, на клаптику землі біля Лютежу, стікаючи кров'ю, відбивали атаки гітлерівців передові частини 38-ї армії.

«Хлопці, спішіть на допомогу!» — звернувся до нас член військової ради М. Хрущов. А як? Глибина річки біля села Літки у найзручнішому для переправи місці сягала двох метрів. Це удвічі перевищувало технічні можливості легендарного Т-34. І це при ширині Десни — 280 метрів!

Але на що тільки не були здатні хоробрі наші воїни! Замість усмоктуючих колекторів, по яких надходило повітря до двигуна, розібрали перегородки бойового відсіку, і повітря надходило через відкриті люки башти. Законопатили клоччям із мастилом усі щілини, тому механіки-водії мусили вести машини наосліп, за сигналами командирів, які примостилися на баштах танків по саму голову у воді. Так уночі з 5 на 6 жовтня (я добре це пам'ятаю) бойові машини 5 гвардійського танкового корпусу вийшли до Дніпра.

Такого історія війни ще не знала, щоб танки йшли під водою. А потім партизани підігнали затоплені гітлерівцями баржі, які вони підняли. Знову ніч, і ми на Лютежі. Вояки стрілецьких підрозділів, обнімаючи нас, плакали від радості. «Ми думали, нам капець. Адже знали, як важко форсувати такі великі річки», — казали вони. І тут же танкісти й бійці мотострілецької бригади вогнем та гусеницями пішли трощити тили 60-ї німецької армії, оточивши майже з усіх боків Київ. Були великі трофеї, багато полонених.

Здавалося, усе йде, як по маслу. Але німецьке командування теж не дрімало. Підтягнувши резерви, ворог задумав скинути війська з Лютізького плацдарму в Дніпро. Майже місяць тривали запеклі бої. Деякі села по двічі переходили з рук в руки. А 3 листопада за наказом командуючого фронтом генерала М. Ватутіна ми перейшли в наступ. В ніч з 5-го на 6 листопада наш танковий корпус разом із військами 38-ї армії оволодів столицею України — багатостраждальним Києвом.

Та до перемоги було ще далеко.

Попереду — Корсунь-Шевченківська битва. А потім Молдавія, Румунія, Угорщина, Чехословаччина, Австрія. І знову Чехословаччина. Бо вже після капітуляції Німеччини група фашистських військ під командуванням фельдмаршала Штерна намагалася знищити Прагу. Наші війська врятували пражан.

Бої, бої. Славні подвиги наших воїнів мали вирішальне значення для перемоги над фашистською Німеччиною. Навіть Черчілль змушений був визнати, що героїчними подвигами нашої армії пишається весь світ. З великою повагою про це говорили і керівники інших країн — Ф. Рузвельт, генерал де Голль та інші. І як прикро, що сьогодні знаходяться люди, зокрема і в Україні, які намагаються принизити значення внеску наших воїнів у перемогу над клятим ворогом.

Ми йшли на смертельну боротьбу за рідну Україну, за щастя її народу. Нашим девізом була боротьба за мир, труд, щастя, братерство на землі. На цій основі була утворена антигітлерівська коаліція вільнолюбних народів. Не буде помилкою сказати, що і сьогодні все прогресивне людство бореться за ці ідеї!

Галина ВАШИНА, інвалід війни

ПАМ'ЯТАЮ ТОЙ ПОЦІЛУНОК

Бої точилися в Карпатах. Наш 120-й медсанбат розташувався в маленькому гуцульському селі. В кількох хатах поставили операційні столи, і хірурги, медсестри й санітарки не відходили від них по 18—20 годин на добу — був величезний потік поранених. Якось до хати, де я чергувала, занесли на ношах ледь живого важко пораненого офіцера. Здавалося, на ньому немає жодного неушкодженого місця — розтрощено праву ногу, вся в осколках правиця, багато розсіяних ран на інших частинах тіла. Це був командир саперного батальйону капітан Іван Вдовако. Підірвався на фашистській протитанковій міні.

Висновок хірурга: перед відправленням до госпіталю ампутувати ногу, обробити руки, вилучити всі осколки з тіла. Не знаю причини, але пораненому не дали наркозу, операцію виконували під місцевою анестезією. Я раз у раз міняла ампули крові, бо пульс у нього ледь жеврів. Тримала його голову, гладила по щоках і, як кожна медсестра за такої ситуації, весь час повторювала: «Потерпи, любий, потерпи... Скоро все закінчиться. Потерпи, рідненький...»

Ваня Вдовако мужньо витерпів цю страхітливу операцію. Він довго не випускав мою руку, прохав побути біля нього. Мені було дано дві години на відпочинок, та як можна було залишити людину на самоті в такому стані? Він раз у раз повторював: «Краще б зовсім... Краще б зовсім... Кому я такий буду потрібний?»

Мій обов'язок сестри милосердя був єдиний: вселити в людину надію, переконати, що залишитися живим — велике щастя... Треба тільки мужньо знести фізичний і душевний біль. І я всіляко намагалася це робити. Коли в селі було розгорнуто госпітальний взвод і капітана перенесли туди, він попросив покликати мене до нього. Знову вмовляю, що він ще буде щасливий, коли переживе війну. А тоді — знову виклик від Вані. Побігла. Біля госпітального намету вже стояла навантажена пораненими машина. Санітар показав ноші, де лежав Вдовако. Підійшла, нахилилася, щоб почути його ослаблий голос. Погладила голову, щоки. Тихо, дуже тихо Ваня попросив нахилитися ще нижче. Гадала, хоче щось мені сказати. А він трошечки підняв голову і торкнувся губами моєї щоки. Поцілував.

Минуло більш як пістоліття, а цей поцілунок і досі на моїй щоці.

Що потім було з Ванею Вдовако, не знаю. Трапилося так, що після тих подій я також стала інвалідом війни І групи. Якось він казав, що закінчував один з київських інститутів, та війна перешкодила одержати диплом. Може, хтось пам'ятає студента Івана Вдовако?

Яків БІЛИК, учасник бойових дій, доктор біологічних наук

Орденів та медалей у нас достатньо...

Із сльозами на очах я прочитав в «Голосі України» душевну статтю «Вклонімося і мертвим і живим». Особливо боляче стало після слів: «Усьому світу відомі Саур-могила на Міусі, севастопольська Сапун-гора, київський Бабин Яр, Уманська яма». Запитаєте, чому саме ці слова уразили мою душу? Саур-Могилу мені довелося штурмувати у 1943-ому, Сапун-гору і Севастополь — у 1944-ому, Київ захищав в 1941-ому, з Уманської ями дивом вислизнув також в 1941-ому. А в проміжках між цими датами, та й після них у мене був шлях через вісім фронтів, спочатку від кордону на схід через всю Україну і частину Росії до Сталінграда, а потім на захід від Волги через Україну, Білорусію, Латвію, Литву, Польщу, Східну Прусію до довгоочікуваної Перемоги. І весь цей важкий шлях — у чині солдата, старшого сержанта, телефоністом, а потім санінструктором артилерійської батареї — пройшов з великими труднощами. На цьому шляху міг розлучитися з життям тисячу разів. Мабуть, не судилося. А скільки за цей час землі перекопано! Скільки мозолів на руках і ногах зароблено. Двічі поранений (легко, в шпиталях не відлежувався), двічі обморожував ноги, двічі контужений. Про недоїдання, спрагу, що змагали солдат на маршах, казати не доводиться, — вони постійні супутники фронтовика. Сповна зрозуміти перераховане, відчути його, обов'язково сплакнувши при цьому, зможе лише той, хто переживав подібне і так багато. Героями ми, певна річ, не стали, але те, що більшість з нас боролися героїчно, переносили фронтові труднощі мужньо, служили вірою і правдою — в цьому сумнівів бути не може. З 125 моїх побратимів-батарейців, які зустріли ворога 22 червня 1941 року, до кінця війни залишилося в строю лише вісім. Це багато. В піхоті, кажуть, два з сотні. Спитаєте, чому ж сльози в очах ветерана? Та тому, що Батьківщина забула про своїх патріотів, особливо про солдатів, які винесли на своїх плечах весь тягар війни. Скажу про себе, хоча сказане стосується тисяч таких, як я. Пенсії мені вистачає лише на хліб. Не можу пригадати, коли останній раз їв м'ясну котлету (у гостях, звісно). Пенсія практично однакова у тих, хто воював і хто працював у поті чола і хто працював абияк або зовсім не працював. Хто ж придумав цю зрівнялівку з пенсіями? Чому так бездумно оцінили ратні подвиги і людську працю? Чи працюватиме після цього молодь так, як працювали старші покоління?

Дуже хочеться сподіватися, що влада наша дійсно потурбується про своїх ветеранів, що перемогли фашизм. Орденів і медалей у нас достатньо, а от грошей на життя немає.

Київ.

Володимир ЯКОВЕНКО, журналіст

Микола Щорс — танкіст

У РОКИ війни фронтова преса повідомляла про ратні подвиги роти важких танків, якою командував старший лейтенант Микола Миколайович Щорс. Особливо відзначилися танкісти в боях на Північно-Західному фронті в районі Старої Руси, звідки на початку 1943 року розгорнувся наступ наших військ за визволення Білорусі.

Хто він, танкіст Микола Щорс, часом не син легендарного героя громадянської? Відповідь на це запитання багато років шукали місцеві слідопити і журналісти. Дещо вдалося встановити.

Старший лейтенант Щорс — земляк уславленого «червоного комдива». Народився він також на Чернігівщині у селі Михайлове Корюківського району. Батька його було вбито ще в громадянську, невдовзі померла і мати. Малолітній сирота виховувався у дитячих будинках і юнацькій трудовій колонії Харкова. Згодом працював слюсарем на Харківському паровозоремонтному заводі та на інших підприємствах, доки не настав строк служби в армії. Служив на Далекому Сході, а на початку 1942 року закінчив курси молодших лейтенантів і був призначений командиром екіпажу важкого танка. Вже невдовзі очолив танкову роту.

Загинув танкіст Щорс у січні 1943 року в запеклому бою з фашистами біля села Глухе Демидово Новгородської області. Там на високому пагорбі у гущавині старого лісу і нині ховається його могила.

На шпальтах «Ветерана України»

Конституція — для народу!

В областях, містах і районах на пленумах та зборах активу ветеранських організацій триває обговорення підсумків Другого з'їзду ветеранів України. Всебічно аналізуючи діяльність своїх осередків, учасники зібрань приділяють значну увагу політичному та економічному становищу в нашій державі, проектові її майбутньої Конституції. Як було підкреслено на пленумах Херсонщини та ряду інших областей, Україні потрібен такий Основний Закон, який би надійно служив усім громадянам країни, зокрема і ветеранам (а це чверть її населення!), давав право не тільки обирати, а й бути обраними до Верховної Ради, брати участь в управлінні державними справами.

З цього та інших гострих питань ветеранського сьогодення херсонці надіслали звернення до Голови Верховної Ради України О. Мороза.

І виростуть сади, гаї, діброви

Хмельницька районна організація ветеранів війни і праці ухвалила постанову про підготовку до 5-ї річниці незалежності України. Серед намічених заходів передбачено і такий: весною та восени 1996 року кожний ветеран, школяр, кожний працездатний мешканець села має посадити по п'ять фруктових, декоративних або лісових дерев чи кущів, передусім медоносів та лікувальних — липи, білої акації, калини, шипшини, бузини, терну, глоду.

Ветерани звернулися до спеціалістів лісового господарства і керівників колективних сільськогосподарських підприємств із закликом надати їм, а також місцевим закладам освіти, культури та інших організацій необхідну допомогу для проведення суботників і недільників із залісненння пустирів, непридатних земель, обсадження деревами шляхів та польових доріг, берегів ставків та річок.

Хмельницька обласна рада ветеранів війни і праці підтримала починання ветеранів району і закликала усі свої осередки наслідувати їхній приклад.

До місць бойової слави — безкоштовно

Генеральний директор Укрзалізниці Л. Железняк надіслав керівникам залізниць України і головам їхніх ветеранських рад телеграму такого змісту:

«Зважаючи на великі заслуги ветеранів війни, їхні мужність і відвагу, виявлені в боях з фашистськими загарбниками та у зв'язку з майбутнім святкуванням 51-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні, дозволити безплатний проїзд по Україні інвалідам і учасникам бойових дій до місць бойової слави і братських могил за пред'явленням до каси посвідчення в усіх вагонах і поїздах (крім СВ і м'яких) з 1 по 15 травня 1996 року.

У разі виїзду в інші держави оформлення безплатного проїзду здійснюється за заявками міських і обласних рад ветеранів пасажирськими службами і відділеннями залізниць на загальних підставах».

Володимир ЧЕРКАС, журналіст

Дума про Карнауха

У вечірніх сутінках співають-грають кобзи. Передзвін струн нагадує тривожну осінь сорок першого року, жорстоку битву з лютим ворогом, спалахи пожеж над містами і селами Донеччини. Пристрасним закликом до боротьби звучить хвилюючий речитатив старого кобзаря:

... Ідуть партизани
по темних дібровах,
В руках автомати,
та й самі — не промах,
А з ними орел,
як гроза, віч-на-віч,
У бій з ворогами
в темную ніч
Сам батько іде —
старий, партизанський,
Наш Карнаух,
родом слов'янський...

Так співає думу про Карнауха — уславленого ватага донецьких партизанів — віковий Теплинський ліс. Слова і музику думи написав колишній робітник — залізничник, кобзар-аматор, теж безстрашний партизан Іван Петрович Богдан. Було в нього у Слов'янську немало учнів — любителів гри на кобзі. Коли гітлерівці захопили місто, він послав найдовіреніших юних кобзарів по навколишніх селах, сам теж взяв у руки кобзу і пішов від хати до хати. Співав мелодії, просив кусень хліба, а коли бачив, що оточення надійне, переходив на інший лад:

... Зруйнували міста і села,
В диму і попелі Донбас,
Та не зламали нашу силу,
В борні не виснажили нас.

А ще співав про те, що неподалік Слов'янська, у Теплинському лісі, чатує з побратимами-партизанами на фашистів батько Карнаух і кличе він до себе всіх хоробрих, кому дорога рідна Україна, хто у тяжку годину має мужність зі зброєю в руках постояти за її честь і волю.

Слухали ту пісню сільські бородані і питали:

— Чи не той це Карнаух, що ще в громадянську, бувало, водив нас на кайзера германського? Невже знову об'явився Михайло Іванович?

І повнилися надією серця людей, і дедалі більше слов'янців групами пробиралися «на ліси». А там, у Теплинському лісі, зустрічав їх той самий Михайло Іванович Карнаухов, якого ще в громадянському слов'янські, краснолиманські і краматорські робітники та селяни обирали своїм партизанським командиром і величали «батьком Карнаухом».

Ядро партизанського загону формувалося у Слов'янську. Було спочатку в ньому близько двохсот місцевих мешканців. Згодом загін значно розрісся. Михайло Іванович розділив його на дев'ять окремих груп, кожній визначив конкретну «зону дій». А невдовзі на залізничних перегонах від Слов'янська до Лозової і від Красного Лиману до Ізюма полетіли в повітря ешелони з бойовою технікою та живою силою фашистів.

З осені 1941-го до липня 1942 року фронт стояв на Дінці, і карнаухівці, об'єднавшись із народними месниками Артемівського, Костянтинівського та інших південних районів Донеччини, вели бої як на передовій його лінії, так і в тилу фашистів. За неповними даними вони провели 600 бойових операцій, знищили понад десять тисяч гітлерівців. В одному з боїв Михайло Іванович був поранений, лікувався на «великій землі». А як тільки став на ноги, взяв із шпиталю двадцятьох двох своїх земляків-добровольців, переодягнув їх у нехитру селянську одіж і повів через лінію фронту знову на Донець. Ішли степовими донськими шляхами.

Під Міллеровим прийняли бойове хрещення — спалили ворожий аеродром. Потім біля станції Міллерове пустили під укіс ешелон із гітлерівцями. Було це саме тоді, як наші війська стримували фашистський наступ на Волзі. Донецькі партизани радо зустріли свого уславленого ватага й посилили бойові дії.

Гітлерівцям удалося схопити Михайла Івановича на хуторі Ново-Садовому у Краснолиманському районі. До останньої кулі відбивався він від есесівців, які оточили його у селянській хаті. Та був знову поранений, знепритомнів.

... З прапором помсти
він довго витав,
Та приборкали крила —
в неволю попав.
Кати його били
і руки в'язали.
Та тільки прокляття послав
партизан їм,

— так співає кобзар у «Думі про Карнауха».

А очевидці розповідають, що фашисти не квапилися розстрілювати Михайла Івановича. Вони водили його, зв'язаного товстою вірьовкою, по навколишніх селах, збирали людей, говорили:

— Дивіться, ось він, у наших руках...

У січні 1943 року така процесія пройшла і вулицями Новоселівки. Звідси фашисти повели Карнаухова до сусіднього села дорогою через ліс. Це були до болю знайомі місця: саме тут приймав бойове хрещення партизанський загін. Зупинився на якусь мить його ватаг, оглядівся довкола, а потім раптом напав на фашиста, що йшов праворуч, ударом усього тіла збив його з ніг і, зв'язаний, кинувся до лісу. Там і наздогнала його фашистська куля. Озвірілі гітлерівці підбігли до вже мертвого партизана, розрядили в нього автомати і повернулися в село.

Наступного дня за наказом гестапо до лісу послали спеціальну бричку, щоб забрати Карнауха і возити по селах його тіло. Але і мертвого фашисти не змогли його взяти. Вночі селяни, ризикуючи життям, поховали Михайла Івановича в Шандриголовськім лісі, старанно сховавши могилу від злого ока. Пізніше тіло батька Карнауха було перевезене до Слов'янська.

Щороку на День Перемоги слов'янські партизани, які лишилися живими, збираються разом, відвідують місця боїв, вклоняються полеглим друзям, своєму командирові. І звучить тоді у Теплинському лісі дума про Карнауха.

На фото: командир слов'янських партизанів М. Карнаухов.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

«Вже почалось, мабуть, майбутнє... не забувайте незабутнє, воно вже інеєм взялось!»

(Початок на 1-й стор.).

Ніхто і ніколи — ні тоді, коли свіжі були спогади і рани того страшного вселенського лиха, ні тепер, коли настало осмислення його, — не відповість на одне-єдине запитання: що вберегло їх, десятьох, розкиданих по всіх фронтах і пекельних дорогах, у шалено смертному вирі побоїщ... Не повідає вже ніколи і нікому їхня Мати, Євдокія Данилівна Лисенко, які слова молитви посилала Богові і святій заступниці Богородиці, щоб відвернути від синів наглу смерть... Вона благала, напевно, так, як і всі матері на землі сущі. Як Текля Осипенко, з рідних Бровах, у котрої війна забрала обох синів — Івана та Захара. Як Єпистинія Степанова з Кубані, у котрої дев'ять разів зупинялося серце, — за кожним з дев'яти загиблих синів... Про це не розповість ніхто — як не скаже ніхто, що таке Доля...

Нині з Лисенків-фронтовиків лишилося в живих четверо братів: Іван, Олександр, Степан, Павло. І три сестри: Ганна, Настя, Євдокія. Мешкають вони хто у Бровахах, хто у сусідніх з Бровахами селах. Далеко від рідного гнізда не відлітали, ніби боялися покинути Матір, яка зупинилася на мить, видивляючись-виглядаючи синів, та так і залишилася стояти вічно. Пам'ятник їй поставили через двадцять років після її смерті, на початку вісімдесятих. Цьому передувала ось яка історія.

— Я в той час працював головою виконкому Кіровської сільради, до якої належали і Бровахи, — розповів мені онук Євдокії Данилівни Іван Миколайович Лисенко. — Наша родина задумала тоді увічнити образ баби Явдохи на сільському кладовищі, де її поховано. Але після публікації Юрія Роста в «Литгазете» і його заклику спорудити пам'ятник Матері здійнялася така кампанія, що годі було й згадувати про наші наміри...

Бровахи тоді були бригадним, «неперспективним» селом, тож керівництво «згори» вирішило поставити монумент не в Бровахах, а на центральній садибі колгоспу, в Кіровському, передовому господарстві району. Ось тут Іванові Миколайовичу довелося показати лисенківський характер — спокійний, але твердий. Хоч і позбувся він тоді посади голови сільвиконкому, але «повернув бабу Явдоху в рідне село, у Бровахи...»

Поставили бронзову скульптуру селянки між школою і тваринницькою фермою: так, очевидно, архітектори втілили ідею «злиття» духовності і праці. У школі створили музей родини Лисенків. Іван Миколайович з родичами посадив навколо пам'ятника десять тополь — на честь батька і дядьків-фронтовиків — та п'ятеро плакучих верб-сестер. Почали приїжджати до Бровах екскурсії з інших районів Черкащини, а то й здалеку. Приходили походами школярі. З підпорядкованих Кіровському Бровахи стали «самостійними» — зі своїм колгоспом і сільрадою. По суті, стверджував Іван Миколайович, бровахівська Мати, наша баба Явдоха, врятувала село. Бо згинуло б воно, як сотні інших, «неперспективних». На жаль, село хоч і збереглося, але так і лишилося забутим і занедбаним. Ні до Бровах, ні у них самих не прокладено шляхів і вулиць з твердим покриттям. Задощить над мальовничими пагорбами — «запрягай» тільки трактора... Про газифікацію бровахівці можуть лише мріяти, хоча поруч пролягає газопровід. Місцевий колгосп вже не зводить кінці з кінцями. У школі навчається 51 дитина. Коли б не десять шинелей, пар чобіт і пілоток, що символізують у музеї Лисенків повернення десятьох братів з війни додому, то школа здавалася б зовсім порожньою.

Свого часу про братів Лисенків та їхню Матір багато і піднесено писали як про яскравий приклад материнського щастя, можливого лише «за радянської, соціалістичної доби». Щоправда, ніхто з журналістів не згадував, скільки горя, голоду й холоду пережила «щаслива мати-героїня», залишившись по смерті чоловіка сама з шістнадцятьма дітьми. Як разом з ними після безсонних ночей, коли ткала і шила до ранку, гнула спину на колгоспному полі, «не заробивши» у соціалізму навіть колгоспної пенсії...

Коли постав у селі пам'ятник Матері, братів Лисенків часто запрошували до столиць, садовили на урочистостях у президії, називали їхні прізвища у ювілейних промовах. Щоправда, всі Лисенки майже ніколи не могли зібратися в такі поїздки разом: у колгоспах постійно тривала «битва» — то на посівній, то на жнивах, то на фермі. А без майстровитих Лисенків важко було обійтися.

Зняли про Матір та її синів документальний фільм. Шкода лише, бідкався Іван Миколайович, що з кількох годин знятої натури стрічку втиснули в одинадцять хвилин. Якийсь «пильний» партійний секретар, переглядаючи її, наказав викинути епізод, де «пропливають» лампадка, образи, перед якими молилася за синів Мати, різні дідівські речі зі старої хати, бо це не вписувалося в образ «радянської матері-героїні». Як не поміщалася у трафарет «радянської щасливої сім'ї» справжня історія родини Лисенків. Про неї мені розповів один з братів, Степан Макарович Лисенко, хата котрого стоїть на краю села...

У 20-х роках тоді вже багатодітна родина Макара і Євдокії Лисенків жила заможно. Мали сім гектарів землі, коні, воли, корови, вівці. Макар Несторович був добрим господарем і майстром на всі руки: умів кравцювати, шевцювати, бондарювати, ковалювати, мурувати... І синів своїх навчав ремесла. Коли почали агітувати за колгоспи, навідріз відмовився господарювати колективно. Тоді до колгоспу «залучили» примусово. Активісти «усуспільнили» землю, худобу, реманент, клуню, а «куркулів» Лисенків виселили з рідного хутора в село. Не стерпів заподіяної наруги батько — помер після колективізації, а мати понесла свій хрест далі...

— Ось тут, навпроти моєї хати, на пагорбі, був батьківський хутір, — показував рукою на мальовничу місцину Степан Макарович. — Ото б було фермерське господарство — де тим американцям! — коли б нас не розорили у тридцятих... Так ні ж, історія повернула в інший бік.

Про «зоряні» роки Лисенків, коли їх часто фотографували заїжджі кореспонденти, запрошували в Останкіно, Степан Макарович згадував неохоче. То все не потрібне, казав, Лисенки такі ж прості солдати — трудівники війни, яких тисячі тисяч. Тільки їм усім пощастило. Зранені — Андрій і Хтодось залишилися без ніг, Олександр дістав тяжке поранення в голову, шість братів стали інвалідами того страшного побоїща. Та всі повернулися до Матері. На те, як кажуть, воля Господня. Як тепер живеться братам? Так, як більшості ветеранів. Пенсії, звичайно, не вистачає навіть на ліки. Доки з бабою ворушаться, тримають невелике господарство. Ось зробив для сусіда подрібнювача кормів — це теж приробіток. Одне слово, зробив висновок Степан Макарович, вижити можна. І, простягаючи на прощання шорстку руку, додав: «Тільки ви поясніть у газеті: чому нині декотрі заявляють нам, дідам, що тоді, в сорок першому, і воювати не треба було?.. Жили б, мовляв, тепер, як у Баварії. Що це за політика така?» — запитав і пішов майструвати щось далі... Не встигла відповісти тоді, то скажу зараз: так белькочуть ті, хто не знає, що фашизм хотів зробити зі слов'янами, з усім світом.

Замість епілогу

Мені сумно писати ці рядки. Відшуміли танковими гусеницями і фанфарами військові паради, відзвучали голосні клятви пам'ятати героїв поіменно, злущився ідеологічний лак з найбільшої трагедії XX століття.

Нині умовкли штатні пропагандисти, зупинилися ідеологічні жорна. Лиш металеві зірки на похилених сільських тинах, таблички на хатах «Тут живе учасник В. В. В.» та оббиті дощами гіпсові пам'ятники визволителям залишилися після них. А старий солдат як був, так і залишився сам на сам. Тоді, на полі битви, — зі смертю. Сьогодні — з незахищеною старістю.

Думаю про тих, хто ніколи голосно не згадував про війну — про свого батька, батькових односельців — Степана Тимка, Івана Вітра, Павла Зубенка... Бровахівських братів Лисенків... Знаю їх десятки, сотні колишніх старих фронтовиків — совісті і совісності Олеся Гончара. Вони, як і він, великий своїм талантом і непомітний у своїй делікатності, тихо, один за одним, ідуть із життя. Не в змозі прожити на принизливу пенсію, підлікувати давні рани, потурбувати своїх дітей. Вони помирають мовчки.

... Нова державо, спрямовуючись у майбутнє, ти можеш захистити від злигоднів останніх своїх солдатів з порепаними долонями вічних трударів?!

Черкаська область.

На фото: пам'ятник Матері — Євдокії Лисенко.

Не старіє душею...

Парадна форма прикордонника йому й сьогодні до лиця. Незважаючи на його сімдесят три...

Павло Зіновійович підтягнутий, виглядає бадьоро. За плечима ветерана — участь у Великій Вітчизняній війні, 38 років нелегкої служби в Мукачівському прикордонному загоні. І хоч уже дванадцять літ на заслуженому відпочинку, не пориває зв'язків з прикордонними заставами.

Ось і сьогодні П. Ковпак — гість нашої застави, зустрічається з воїнами. А старшому прапорщикові є про що розповісти молодим прикордонникам. Бесіду він розпочав із спогадів про Велику Вітчизняну, День Перемоги. Наголосив, що вічно живуть славні військові традиції. Потім повів мову про участь у війні українського народу, його заслуги в розгромі фашизму, про що мають вічно пам'ятати наші нащадки.

Павло Зіновійович — українець, із Сумщини, земляк славного однофамільця С. А. Ковпака — відомого партизанського командира. А призвали Павла Зіновійовича в армію тривожного літа 1941-го, коли фашистські танки уже плюндрували українську землю.

Недовго вивчав військову справу. Бойове хрещення прийняв на Харківщині. Тут же був уперше поранений. Потім рядовий Ковпак лікувався, а згодом нове поранення, після якого довелося лікуватися в глибокому тилу. А потім знову битви за битвами, участь у боях за визволення Закарпаття. Не думав тоді рядовий Ковпак, що доля надовго пов'яже його з нашим чудовим краєм.

У 1945 році отримав наказ про службу в Закарпатському прикордонному окрузі старшиною однієї із застав на нещодавно встановленій ділянці радянсько-угорського кордону. І все спочатку — облаштування застави, будівництво казарм, складських приміщень. А, як відомо, повоєнні роки були тяжкими, усього не вистачало. Як тепер згадує: у Мукачівському прикордонному загоні двоповерхові приміщення застав та інші об'єкти виросли тільки в кінці 70-х — на початку 80-х років.

Ще й нині служать на заставах вихованці Павла Зіновійовича — заступник начальника застави лейтенант Анатолій Бондарєв, прапорщик Олексій Кальченко та інші.

Молоді воїни, котрі нещодавно наділи військову форму і стали на захист західних рубежів України, зацікавлено слухали розповідь ветерана-прикордонника.

Володимир БУЖАН, майор.

«Великим смутком спогади омиті»

(Ліна КОСТЕНКО).

Це не повинно повторитися

Саме тоді, коли гітлерівські війська мали намір знаскоку захопити Сталінград і відрізати постачання нашим військам нафтопродуктів і продуктів харчування з Кубані та Кавказу, наша 196-та стрілецька дивізія була терміново передислокована в Сталінградську область.

З підходом ворожих військ ми зайняли оборонну позицію за рікою Чир, яка впадає в Дон. В оперативному підпорядкуванні був 649-й танковий батальйон.

Командуванням нашої дивізії було створено сильну розвідувальну групу, з допомогою якої були взяті в полон німецькі солдати. З'ясувалося, що на наші оборонні позиції веде наступ ворожа піхотна дивізія з 15 тисяч солдатів, танкова і моторизована дивізії. Ворожі літаки вже почали бомбити зайнятий нашою дивізією оборонний рубіж. Перевага ворожої сили була очевидна.

Територія, на якій мали відбуватися вирішальні бої, була степовою рівниною. В тяжкому становищі ми опинилися: маскуватися не було де, і доводилося вкопуватися в землю, ховаючи техніку і солдат.

Солдати воювали героїчно, але і наші втрати були колосальні. Ціною багатьох життів досягли перелому в наступальному марші ворожих військ. Багато наших земляків відзначилися в тих боях, серед них — лейтенант М. Хохлюк із села Нежиловичі Макарівського району Київської області. Його воїни безстрашно билися, як кажуть, до останньої краплини крові.

Мені добре запам'ятався день 7 серпня 1942 року. На наш навчальний батальйон, де готувався резерв молодших командирів, ворог зосередив до двохсот танків і декілька піхотних дивізій. В учбаті було близько 900 воїнів, після бою живими залишилися десять курсантів, командир і я. Того дня мені доводилося, як мовиться, не раз дивитися смерті в очі, я був поранений і контужений, але живий.

Довгі і тяжкі були не те що роки, а дні війни. Багато епізодів пам'ять береже й досі, хоч мені вже вісімдесят чотири. Але бої під Сталінградом мені запам'яталися особливо. Адже саме тоді й почався перелом у Великій Вітчизняній війні. Саме звідти радянські війська погнали фашистів через усю Європу до їхнього логова. Саме там почало стихати криваве відлуння їхніх кроків по землях різних держав. І дай Боже, щоб подібне не повторилося ніколи.

Іван СУХЕНКО,
ветеран, інвалід війни 2 групи.

Київ.

А вони всі такі молоді...

Цей знімок приніс до редакції киянин Іван Митрофанович Шапран. Родом з-під Черкас, із села Руська Поляна, якраз перед війною вступив до ФЗН, бо сповнилося вже сімнадцять, треба було думати про майбутнє, здобувати якусь професію. А тут — війна, тож закінчував своє навчання аж у Башкирії, працював на військовому заводі. Потім призвали до армії, точніше на війну. Пройшов Степовий фронт, II та III Українські. Знімок зроблено під час навчання в школі командирів взводу в містечку Кондорош в Угорщині.

Вдивіться в обличчя цих солдатів: серйозні, зосереджені, мужні і такі спокійні, хоча жоден з них не був певний, чи залишиться живим вже після першого бою, адже на війні найчастіше гинули командири взводів. Вони завжди були попереду, служили зразком своїм солдатам. І хоч не всі були взуті в чоботи (зверніть увагу на їхнє взуття), це не завадило їм погнати добре взутого й одягненого, озброєного до зубів ворога через усю Європу туди, звідки він вирушив завойовувати світ.

День Перемоги Іван Митрофанович зустрів в Австрії лейтенантом, командиром взводу. З орденом Слави третього ступеня та орденом Вітчизняної війни.

Другий зліва в середньому ряду — Іван Шапран.

Марія МАЙСЬКА.

Полеглим — пам'ять, а живим — пошана

Нещодавно я був свідком ганебної події. Інвалід війни, у котрого не вистачало грошей на квиток, вирішив проїхати у напівпорожньому автобусі міжміського сполучення за своїм посвідченням. Пикатий водій швидко виявив таке неподобство і викинув бідолаху-інваліда із салону.

Невже ці інваліди не заслужили того, щоб безплатно користуватися міжміським транспортом? Адже така поведінка водія — відверта зневага до подвигів ветеранів, інвалідів війни, які день у день, проливаючи свою кров на полях боїв, наближали Перемогу. І все для того, щоб через багато років терпіти зневагу від таких молодиків? Виходить, що мертвим на могили ми носимо квіти, а живих героїв топчемо.

Олександр ГАМАНІН,
підполковник у відставці, ветеран війни, кавалер семи бойових орденів, двічі поранений.

Київ.

Коли ми «матимемо право»?

Прийнятий у 1993 році Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і внесені до нього в грудні 1995 року зміни та доповнення не діють. А залишаються на папері лише популістським загравванням до ветеранів війни.

Шалене зростання цін, інфляція позбавляють нас, тих, хто врятував світ від коричневої чуми, нормальних умов життя, прирекли на жебрацьке існування. Останнім часом у нашому місті, а може, не лише в нашому, не діють спеціалізовані салони-магазини, які обслуговували інвалідів війни продуктами. Така ситуація склалася тому, що різні АТ, у віддання яких перейшли ці магазини, «накрутили» ціни і нині вони навіть вищі за ціни в звичайних магазинах і на ринках. Вони недоступні для інвалідів та вдів загиблих воїнів. От я і хочу запитати Президента і уряд: чому не виконується потрібний нам усім закон? А в ньому так гарно мовиться, що ветеран війни «... має право...». Отож нас, інвалідів, хвилює одне запитання: коли саме ми матимемо право?

В.ВАКУЛЕНКО, В. ГУБІН, І.ЛІЩИНСЬКИЙ та ін.

Запоріжжя.

Так ніхто й не допоміг

У березні 1943 року фашисти вивезли мене до Австрії на примусові роботи, а в перші дні 1945-го привезли до Югославії. Через два тижні я утік з табору і пристав до словенських партизанів. Вони радо прийняли мене до своїх лав, називали «русом». Цього святого імені я не зганьбив. Був легко поранений, але тяжко контужений, наслідки цієї контузії я відчуваю й нині. Про якісь документи я тоді не подбав — не до того було. А коли прийшла довгоочікувана Перемога, сам добровільно наприкінці травня 1945 року прийшов до запасного полку Радянської армії, де прослужив майже три роки. За цей час мене з десяток разів викликав СМЕРШ на «співбесіди», але так ніхто й не спромігся встановити істину щодо мене.

Після демобілізації годі й було говорити про те, щоб клопотатися про якісь там документи, бо склалися «натягнуті» стосунки з Югославією, Тіто в наших газетах зображали собачою головою.

Вийшовши на пенсію, я багато разів звертався до райвійськкомату з проханням допомогти мені встановити правду. Але так ніхто й не допоміг мені. Прикро, що на відповідальних посадах працюють безвідповідальні люди.

Василь ЯРОВИЙ.

Топали
Красноокнянського району
Одеської області.

З громадської приймальні

Марія ДАВИДЕНКО, «Голос України»

ЛЮДИ, Я НЕ ВИНЕН!

До редакції прийшов чоловік, звичайний собі відвідувач, яких до нас навідуються сотні. Але розповідь його була незвичайною.

— Через вашу газету хочу зізнатися в тому, що не давало мені спокійно жити, — розпочав свою сповідь Харитон Севастьянович Гуз. — Я все життя тремтів і чекав виклику до відповідних органів. Хвала Всевишньому, що дочекався часу, коли можу відкрито розповісти про своє минуле. А все через оту прокляту війну.

... У сорок четвертому Харитонові Гузу з Вербівки Волинської області було всього сімнадцять. Щось страшне робилося в світі, і йому, юнакові, багато чого було незрозуміло. Коли визвольні бої наближалися до кордону, тікали на свої землі поляки, що мешкали на Волині, землі якої свого часу були «під Польщею». Нерідко між ними і місцевим населенням виникали криваві сутички. Селяни ховалися і від поляків, і від німців.

Одного березневого дня Харитон потрапив в облаву і його разом з іще кількома хлопцями з села вивезли до Німеччини. Адже їй потрібні були молоді, здорові, працьовиті люди, бо ж свої воювали на чужій землі.

Харитона разом з іншими хлопцями-українцями відправили в місто Беєсков, що недалеко від Берліна, в поліцейську школу. Одягли всіх у німецьку форму, підучили мові і примусили прийняти присягу на вірність фюреру.

Це сьогодні, через багато років після війни, добре бути розумним і судити інших.

Маючи перед собою приклад Зої Космодем'янської, обурюватися поведінкою Харитона: та як він міг?

А що міг зробити сімнадцятирічний хлопчина, який з діда-прадіда звик працювати на землі і просто хотів жити? Може, саме це прагнення й переборало всі злигодні німецького полону та повоєнних років, коли він повернувся до рідного села. Ніхто, навіть рідна мати з тим не знали, де він був і що робив. Балакучістю ніколи не відзначався і на численні запитання земляків відмовчувався. Коли два його товариші проговорилися, де були під час війни, то незабаром згинули в сибірських таборах.

— Я й сьогодні вдячний моїм покійним друзям, які не видали мене енкаведистам, і сам мовчав — боявся, — каже Харитон Севастьянович.

Ні, він не воював проти рідного народу, хоч і носив ворожу форму, не був поліцаєм, не вбивав нікого. Він служив у пожежній частині. Радів у душі, коли радянські літаки бомбили Берлін, бо наближалося його повернення на рідну землю. Не ховався від бомб (бо ж свої!), а разом з такими ж бідолахами, як сам, гасив пожежі, рятував людей від вогню..

— Мені було боляче, що то не наші люди, але вони були такі само мирні жителі, як і мої земляки. Досі пам'ятаю випадок, який стався в Ганновері. З підвалу, де було повно диму й вогню, я виніс маленьку дівчинку. Вона захлиналася від плачу і хоч я був чужий для неї, її не могли відірвати від мене. Вона була перелякана тим, що коїлося навколо — лунали вибухи, палахкотів вогонь, а я був її рятівником.

Я не злочинець, не вбивця і не можу більше жити в страху за себе та за своїх рідних. Бо тисячі наших людей, повернувшись із німецьких таборів смерті, гинули у сибірських катівнях. Можна тільки уявити, що чекало мене...

Звичайно, прикро мені: мої земляки-однолітки мають почесті від нашої влади, нагороди за бойові і трудові подвиги під час війни. А про мене, на жаль, не знають, не пам'ятають навіть там, у Німеччині.

Нелегко було чоловікові ці п'ятдесят років, бо жив у страху, постійних душевних муках, бо щохвилини чекав, що ось-ось прийдуть і заберуть. А за що? Навіть найтяжчі злочинці давно спокутували свої гріхи. А до нього разом з незалежністю України прийшла найвища нагорода, бо тільки сьогодні він може на весь голос сказати: люди, я не винен!

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ДЕМБЕЛЬСЬКИЙ АЛЬБОМ СТАРОГО ПОЛКОВНИКА

ПОРВАВСЯ зв'язок часів: недавно мою тридцятирічну знайому запитали, чи пам'ятає вона другу світову війну. Ні, вона не виглядає старою, ота моя знайома, а запитали на повному серйозі й навіть із повагою. Мене це не стосувалося, але я відчув якесь противне сирітство, і захотілося піти до якогось діда, котрий справді — пам'ятає. Звідтоді, як помер мій дядько, котрий утік на ту війну 16-літнім, відставний піхотний капітан, упертий сталініст і ідеаліст, і при цьому не дурень, — от з тих пір я з ними не бачився, з тими дідами. Чому? Не хотілося дражнити їх своїми істинами про їхню війну і їхнього Сталіна, істинами, здобутими з їхнього ж досвіду, але все-таки — потім, після війни і після Сталіна. Розумію, що оце пояснення недолуге, але так було. І от — захотілося до них знову, поки вони живі, бо таких вже не буде.

Про цього полковника мені розповідали з широко відкритими очима: уявляєш, він брав у полон самого маньчжурського імператора!

Отже, 82-річний полковник Коробко Федір Іванович.

Живе він у Києві, сам, у першій і останній власній квартирі, яку не без труднощів одержав після 35-річної служби в армії. Квартиру можна було б назвати бідною — аби не добряча бібліотека, і то не макулатура, а щось варте уваги. Власне, це навіть не квартира, а щось на зразок штабного кабінету: на хисткому столику телефон, а коло нього — амбарна книга, куди полковник акуратно записує ділові переговори. Окуляри його при цьому хвацько зсунуті на лисину. Номерами батальйонів, полків, армій та прізвищами командирів він сипле без шпаргалки. Мемуари полковника — на 800 сторінок.

Тут же — портрет іншого полковника, реєстрового козака Якова Коробка, котрий загинув під час облоги Чигирина татарами року 1678. Портрет писано Данилом Нарбутом. Наш полковник знає свій рід до сьомого коліна. Всі ті люди, якщо не гинули передчасно, були довговічні: дід Семен прожив 122 роки.

Та навіть узята окремо біографія полковника звучить красиво: народившись у воєнному 1914 році, він мав причетність майже до всіх воєнних подій епохи — бої на Хасані, відступ від самого кордону в сорок першому, оборона Києва, Сталінград, Корсунський котел, війна з японцями. Навіть, можливо, «исконно русскую землю Аляску» відвойовував би у американців — до того йшло, аби Сталін не вмер. Далі — Угорщина 56-го, китайський кордон середини 60-х, і ще дещо, про що полковник не любить згадувати.

От саме тому він одразу справив дивне враження. Я, приміром, знаю «афганця», котрий ані словом не згадує свій Афганістан. Але це — інший час, інша війна, а тут... Спершу було незрозуміло: як же так, Федір Іванович вважає своє службу чесною й незаплямованою, а от про щось все-таки згадувати категорично не хоче. Приміром, про те, як був радянським військовим радником у Єгипті й, можливо, не тільки там. Хоча все тут просто: уміє чоловік робити різницю між війною і Війною, між війною і собою, от і все.

А найбільше вразило: він, зі своєю скрупульозною пам'яттю, не одразу зміг згадати, як зустрів День Перемоги. Що гріха таїти — більшість його ровесників згадують Дев'яте травня сорок п'ятого року картинно, коло рейхстагу, так, як учила пізніша історія. А він — обхопив голову руками й довго думав. Потім буденно сказав: ми стояли тоді на переформуванні в Тулі, коли надійшло повідомлення, зібралися в офіцерській їдальні, хтось на радощах напився, хтось ні, але справа не в тім, Перемога усвідомилась не в той самий день, а пізніше, бо то була незбагненна річ, немислима.

Я насідав на нього, випитуючи якісь деталі, здатні прикрасити статтю до «переможної» дати, а бідний Федір Іванович ніяковів і вибачався, що нічим особливим допомогти не може. Річ, мабуть, у тім, що у нього — вже навіки штабне мислення, котре не допускає прикрас чи навіть образності. До речі, фантазію свою цей чоловік, пройшовши війну, так і не навчився підігрівати горілкою. Що поробиш — одну військову академію чоловік закінчив до війни, другу після, і закінчив всерйоз, маючи похвали від легендарних полководців. «Ну все-таки, невже ви не можете згадати щось особливе?!» Можу, сказав він. Це — коли під Сталінградом на нас ішли німецькі танки трьома ешелонами, і ми, всі, хто там був, попрощалися один з одним...

А мені — мало. Невже вам, Федоре Івановичу ... ну нічого такого, приміром, не снилося на війні?

Він сказав: війна спати не давала, тому не пам'ятаю. Але стривайте. До війни, у тридцять сьомому... Будить мене посильний о третій годині ночі, мовляв, кличе до себе уповноважений особливого відділу. А я тоді був командиром пеленгаторної роти, пеленгував японських шпигунів. От приходжу я туди, а в уповноваженого на столі звідкись узялося моє фото, ще з училища: там Ворошилов, Якір, Дубовий, французький генерал Петен, той, що пізніше став колабораціоністом, і я, курсант. Уповноважений питає: чому ти поряд з Петеном? Я, кажу, курсантом був, де мені скомандували, там і став. Ні, каже, ти — японський шпигун, ворог народу. А воно ж так: він старший лейтенант і я старший лейтенант, заїло це мене. Пішов я в штаб бригади до прокурора, поскаржився, прокурор, спасибі йому навіки, каже: «Юноша, ты когда-нибудь видел врага народа? То-то же.» Більше я того уповноваженого не бачив... Ото такий вам сон наяву.

Те унікальне фото з тих пір так і пропало з «дембельського альбома» нашого полковника.

Я потім довго думав над усім цим. Чому людині не сняться сни? Можливо, то ознака чистої солдатської совісті...

... Генералом він так і не став. Сам Федір Іванович вважає — родичі стали на заваді: один дальший, отой козацький полковник, другий — ближчий, отой самий Дубовий, що на фото, родич по жінчиній лінії, розстріляний Сталіним. Втім, мені здається, справа не в родичах, просто Федір Іванович — надто прямий чоловік, і не любитель прикрашати дійсність.

А маньчжурського імператора Пу І Другого він таки в полон брав — як представник Ставки при тому танковому батальйоні, котрому таке завдання було поставлене. Звову ж: я своє діло зробив, та й годі. Без прикрас. А міг би, біографія дозволяє. Ось теж: він — голова ради ветеранів столичного оперного театру, а свого часу, за радянської влади, був там кимось на зразок контролера-політпросвітнаставника. Ну, і як? «Та як? Я їх боявся, а вони мене... Такі артисти!»

... Ще деталь: після своїх двох військових академій, маючи 54 роки, Федір Іванович «з інтересу» став студентом історико-філософського факультету столичного університету. Це був початок сумнозвісних для української історії 70-х років. Немислимо, але саме тоді (а не тепер, як це модно) відставний полковник прочитав і Грушевського, і все, що годиться. Десь тоді ж: вже не будучи дійсним військовим, він прийшов до штабу КВО. Показав партквиток — його не впустили. «Що у вас ще є?» У нього був ще мисливський квиток — впустили! Згадуючи це, він і досі кипить.

... Була ще тема, яку я боявся порушити, але само собою вийшло — про актуальне. Він скосив око на мої старі джинси й сказав: «А оті комерційні ларки я б танками давив...» Я докінчив думку: «А компартію — відновили б в усіх правах!» «Помиляєтесь, — сказав він. — Їх — до суду, і чинити з ними так, як колись — вони з нами!»

До статті я пришпилюю фото з дембельського альбому полковника: рік 1939-й, вони недавно одружилися з Вірою, з нею він учився в одному класі в Медведівці, на Черкащині, і прожив хороше життя, у них — діти, онуки, правнук — але Віри вже нема.

... Зі святом Вас, полковнику, з вашим і нашим вічним святом.

Олександр ШАПОВАЛОВ, журналіст

«Ми пам'ятаємо, скільки нас було»

Резонанс

МИНУЛО чимало часу від події, як у «Голосі України» було надруковано статтю відповідального секретаря Комісії у справах колишніх партизан в Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр. при Президії Верховної Ради України, кандидата історичних наук Василя Олександровича Конькова «Ми пам'ятаємо, скільки нас було», а відгуки до редакції і Комісії досі надходять.

Школа в Чернігові

Не можна без хвилювання читати лист Петра Олексійовича Галактіонова з м. Носівка Чернігівської області. «Наприкінці липня 1941 року мене в числі інших комсомольців м. Ніжина запросили до Ніжинського райвійськкомату на співбесіду. Викликали по одному. Бесіду проводив військовий у званні капітана. Згодом ми дізналися, що це був заступник командира частини Риндич. Він не приховував небезпек, що чекали на нас у тилу ворога. Підкреслив, що приймає виключно добровольців, що можна подумати й дати остаточну відповідь завтра. Я погодився відразу, бо шукав нагоди, щоб потрапити до армії, але не брали: ще не вийшов роками — мені йшов тільки вісімнадцятий.

Набравши групу приблизно із сорока чоловік, нас через три дні привезли до Чернігова. Розмістили на валу в приміщенні обласного архіву. Оце й була Чернігівська диверсійна школа. Командиром школи (частини) був капітан Рибін, заступником — капітан Риндич, комісаром — політрук Федорчук.

Минув перший тиждень підготовки. Приїхала побачитися зі мною мама, а з нею дві мої однокласниці з Ніжинської СШ № 3 — Бела Готліб і Тамара Вербило. Дівчата попросили мене замовити за них слово командирові школи, щоб і їх прийняли.

Я доповів капітану Рибіну. Він погодився. Спочатку наша група з десяти чоловік складалася з молоді не старшої двадцяти років. Командиром її був молодий сержант. І раптом, перед самим вильотом у тил противника, нашу групу розформували, сказавши, що у нас мало життєвого досвіду і треба нас підсилити людьми старшими. Що й було зроблено. Тільки за день до від'їзду на аеродром нам показали командира та комісара. Обом було за сорок. Вони представилися: «Мене називайте дядя Миша», — сказав командир. «А мене — дядя Вася», — мовив комісар. Своїх прізвищ вони не назвали.

В одній групі зі мною летіли Бела, Тамара, Давид Лазавацький — 16-річний хлопець з нашої школи. Група складалася з десяти чоловік, разом з командиром і комісаром. Місце висадження — Проскурівський район (тепер — Хмельницький), завдання — вести підривну роботу, знищувати фашистів і поліцаїв, важливі об'єкти тощо. Озброєння — два автомати, гвинтівки, по дві гранати на людину і по 50 патронів, по дві пачки толу. Одяг — цивільний.

Висадку зробили з літака вночі. До світанку зібралася вся група. Замаскувалися в лісі, виставили пости, полягали спати.

Мене розбудила стрілянина. Фашисти прочісували ліс. Про десант, очевидно, їм стало відомо. Вони йшли наосліп, стріляли білше навмання, патронів не жаліли. Ми залягли. Бела біля мене. Її автомат узяв командир, бо у нього був лише пістолет. На голови нам сипалися збиті гілки. «Раптом щось, пристрелиш мене», — сказала Бела. Я поклав перед собою гранату — одну на двох. Хащі були густі. Я бачив тільки Тамару праворуч і командира ліворуч.

Фашисти вочевидь розраховували на переляк: строчили з автоматів без упину, лаялися. Підпустивши їх ближче, ми відкрили вогонь, полетіли гранати. Атака карателів захлинулася.

Після першого бою ми недорахувалися чотирьох, у тому числі й командира. Фашисти розпочали другу спробу. Комісар наказав відходити на нову позицію. Там ми залягли, і карателі, стріляючи з автоматів, пройшли мимо.

Наступного дня комісар сказав: «Залишатися тут не можна. Фашисти знову прийдуть з великими силами, і нам не вистояти». Ми пішли лісом навмання, орієнтуючись за компасом.

На світанку комісар послав дівчат у розвідку, бо ми не знали, де перебуваємо. Я вивів дівчат на узлісся, і вони пішли. Ми їх чекали зесь день, але вони не повернулися.

Комісар наказав перейти в інше місце. Ми натрапили на самотню хатку, зайшли до неї. З'ясувалося, що ми в Рівненській області. Отже, льотчики помилилися і скинули нас не там, де було передбачено.

Тієї самої ночі натрапили на засідку. В перестрілці було вбито комісара. З групи нас залишилося троє — я, Лука Клименко та чернігівець Василь (прізвища не пам'ятаю). Якось увечері ми зайшли до одного з будинків на околиці села, щоб трохи обсушитися і поїсти. Невдовзі будинок було оточено. Загриміли постріли і пролунав наказ: «Здавайтесь!». Маючи лише дві гранати, ми прорвали оточення. Але втратили нашого третього товариша — Василя».

— Після війни, — згадує Петро Олексійович, — із 140 чоловік, які навчалися в Чернігівській диверсійній школі й були десантовані в тил ворога, в живих залишилося тільки троє: Тамара Вербило, Іван Левенко і я.

Та трагедія полягала і в тому, що довгі десятиріччя по війні ці троє живих не могли довести, що вони вчилися в диверсійній школі, що їх було закинуто в тил ворога і там вони вели з ним збройну боротьбу. Всі документи диверсійної школи перед тим, як німці зайняли Чернігів, було спалено, командирів у живих не залишилося, їхні доповідні записки «потонули» десь в архівах.

І тільки завдяки наполегливим пошукам завідувача історичного відділу Ніжинського краєзнавчого музею Віктора Миколайовича Ємельянова, співробітників Комісії у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр. при Президії Верховної Ради України вдалося розшукати в архіві Міністерства оборони колишнього СРСР лише одну доповідну записку політрука цієї школи командуванню Південно-Західного фронту. Він інформував про роботу школи і порушував конкретні питання про допомогу зброєю, боєприпасами та іншим спорядженням.

Таким чином удалося встановити, що це була школа Південно-Західного фронту. Всіх курсантів улітку 1941 року було десантовано в тил ворога. Як склалися їхні долі, нікому не відомо. І тільки трьох із тих, хто залишився в живих, — Петра Олексійовича Галактіонова, Івана Петровича Левенка і Тамару Федорівну Хоріну (Вербило) було поновлено в правах учасників партизанського руху. 1995 року їм вручили партизанські квитки.

Але ж по справедливості учасниками партизанського і підпільного руху слід вважати всіх командирів і курсантів Чернігівської диверсійної школи Південно-Західного фронту, що діяла в липні-серпні 1941 року.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА, «Голос України»

Старовинний дворик-колодязь із локонами плюща та кованими гратками не бачив нічого подібного — скільки себе пам'ятає. Тут, на Подолі, у культурно-готельному комплексі «Андріївський», просто неба проводився благодійний вечір для майже 220 ветеранів «Фронтовики, надіньте ордени».

Сиві заслужені люди, що приїхали сюди напередодні Дня Перемоги з усіх районів столиці, приємно здивувалися такому оригінальному привітанню. За повоєнні півстоліття вони звикли до офіційних промов. Нині ж усе було по-іншому.

Після невеличкого вступного слова організаторів та хвилини мовчання пісні вогняної доби виконав для гостей Олександр Василенко. А Олена Боровик заспівала під гітару власні твори. Воістину розкішним подарунком для ветеранів стала можливість послухати пісні героїчних років на хрипкуватому патефоні, яку надали колекціонери з клубу грамзапису «Фонограф». Саме вони принесли на торжество тисячу старих платівок.

Запальна ведуча Надія Сисоєва закликала присутніх до невимушених розмов, танців та співів. А ветерани охоче вшановували друзів з імпровізованої сцени. Юні грації дарували квіти. Метушились офіціанти з підносами.

Та, як зауважували колишні фронтовики, вони зібралися на Андріївському не заради шматка хліба, а задля щирого спілкування людей, з'єднаних навіки полум'ям сорокових. Тому й світились їхні обличчя вдячністю тим, хто влаштував вечір: клубові «Фонограф», фірмі «Монокон», концерну «Укрмонолітспецбуд», міській Раді ветеранів.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Соло для патефона

Два зустрічні потоки: Європа і ми

В УКРАЇНІ якось мало говорили про свято цілого континенту — День Європи, який відзначали його жителі 5 травня. Проте це не завадило чи не найважливішим європейським інституціям надзвичайно активно попрацювати у Києві на початку цього тижня: вже відбулося дводенне засідання спільного комітету України та ЄС, а вчора розпочалася робота Комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи, яка триватиме до 10 травня.

Міністр закордонних справ Геннадій Удовенко в інтерв'ю журналістам підкреслив, що Україна вбачає у Європейському Союзі ядро європейської інтеграції і має стратегічну мету — набуття повного членства у ЄС. Хоч останнє, безумовно, стане можливим лише на якісно новому етапі розвитку країни.

Спільний комітет України та Європейського Союзу — офіційна інституція для моніторингу економічного та торговельного співробітництва — діє трохи більше року (перше засідання відбулося торік у березні в Брюсселі), але надзвичайно ефективно: його результатом було підписання Тимчасової угоди про торгівлю України і ЄС. Про важливість цього документа годі й говорити: без нього нашим товарам пробитися на європейський ринок було б майже неможливо.

Нині ж, як повідомив журналістам голова міжвідомчого комітету України у справах ЄС, спеціальний представник нашого уряду при ЄС Ігор Митюков, товарообороти між Україною і країнами ЄС, який торік становив 3,5 мільярда доларів, тільки протягом останнього часу зріс наполовину.

Зрушення очевидні, але цього ще недостатньо. Адже вкрай повільно відбувається процес ратифікації Угоди про партнерство та співробітництво України та ЄС. Коли б цей документ запрацював, то контакти могли б і розширитися, поглибитися. Бо, на жаль, потрібного доступу своїх товарів на європейські ринки ми не маємо.

Але позитивним є вже те, що про нас у Європі знають і, принаймні, прагнуть посприяти в тому, щоб ми все-таки рушили у світ ринкових відносин. Ще невідомо, яких угод досягнуто на засіданні спільного комітету, але можна сподіватися, що цього разу зроблено ще один крок до того, аби Європейський Союз нарешті поставив питання про визнання за Україною статусу держави з перехідною економікою, підтримав її під час вступу до Світової організації торгівлі.

В України і Заходу є ще один обопільний інтерес: Захід може бути найголовнішим інвестором в економіку нашої держави. А от яким чином реалізувати завдання, і думали цього разу фахівці, що працювали в Києві.

Про членство в Європейському Союзі нам нині говорити рано. Але йти до цієї мети означає розвивати власну економіку, торгувати з країнами, які є членами європейської спільноти, досягати стандартів, що за ними працює цей континент. І тут наші інтереси збігаються.

Валентина ПОЛІЩУК.

І ВСІХ П'ЯНИЛА ВЕСНА. ВЕСНА 45-го РОКУ

ЗАВТРА — вже вкотре! — вони прилаштують до піджаків свої бойові нагороди. Ті, кому дозволить здоров'я, вийдуть на вулицю. Щоб зустрітися з такими самими: зраненими колись у боях за найсвятішу землю, яка була їхньою Батьківщиною. Їх нещодавно називали поколінням переможців, а тепер, дедалі частіше, вони чують про себе поблажливе: «В основному люди похилого віку»...

Більшості з них сьогодні треба так небагато: спокійної і ситої старості, яку вони заслужили. І тоді, коли пузом проорали Європу, коли рятували світ від фашизму, і тоді, коли відбудовували зруйновану, сплюндровану війною країну. А, до слова сказати, їх, здається, нині в чомусь невідомо чому звинувачують. Тільки не треба плутати грішне з праведним: плани Сталіна про владарювання в Європі і нелегкий ратний труд солдата, який боронив рідну землю від агресора, що у всі часи всіма народами пошановували як святий людський подвиг.

А політики... Вони й нині заради політичних дивідендів не соромляться роздавати фронтовикам свої дешевенькі нагороди, на що, вочевидь, не мають права.

Історія й справді нічому не вчить. Бо у Пловдиві, наприклад, деякі громадяни вже от котрий рік поспіль підступаються, щоб зруйнувати пам'ятник солдатові-визволителю — Альоші, як ласкаво самі й назвали його. А недавно мені, народженій по війні, під час відрядження до Чехії, де потрапила на політичну дискусію, один з присутніх вояовничих молодиків кинув: «Не любимо вас, бо ви — окупанти». Отакої! Мусимо розплачуватися невідомо за що. І чи міг колись про подібну пам'ять навіть і подумати якийсь безвусий Альоша, що аж ніяк не за статутом закривав своїм тілом ворожий дзот? І той боєць, що, зберігши у речовому мішку шматочок цукру, віддав його голодній польській дівчинці Ядзі, моїй знайомій, якій нині вже під 60, а вона й досі не забула шкарубку руку радянського солдата, що гладив її по голівці...

Я пригадую торішній травень в австрійській столиці, помпезну площу-меморіал радянському солдатові-визволителю, споруджену відразу після війни. Пам'ятник йому — з прапором в одній руці і з щитом, на якому зображено герб СРСР, в другій — вочевидь, незграбний.

Розповідали мені, що його створив полонений німецький офіцер, у цивільному житті — скульптор. Йому пообіцяли свободу, якщо дуже старатиметься. Він і старався... Нині у центрі Відня — схилені прапори з червоного граніту, стели, на яких викарбувано не тільки довжелезні цитати «батька всіх народів», а й акуратні стовпчики імен тих, хто поліг смертю хоробрих у боях за Відень.

А тим часом, факт історичний: за наказом радянського командування по центру столиці Австрії не було випущено жодного снаряда.

Біля пам'ятника і схилених прапорів — розмаїття квітів — бузку, який саме цими днями буяє, як і тоді, коли біля стін прекрасних замків падали від куль бійці...

А торішній травень мене вразив тим, що величезна кругла клумба перед пам'ятником розквітла... декоративними соняшниками. Австрійські знайомі розповідали, що їх саме до цих днів вирощували у теплицях. Отака пам'ять, яку ніхто не афішує, а просто спеціально вирощує соняхи.

Минулої зими я побувала у Берліні, який нині не впізнати навіть тим, хто відвідував його ще три роки тому. І в Червоній ратуші, де розташована мерія, керівник відділу зі зв'язків з пресою, розповідаючи мені про те, як берлінці доглядають кладовища радянських воїнів, що полягли в боях під час штурму міста, зауважив:

— Жодна делегація з України не поклала квіти до пам'ятника солдату в Трептов-парку. А українців загинуло в боях — не злічити.

Це теж пам'ять, яку ми гучно афішуємо...

Хоч би які там оцінки нині давали політики різного ґатунку, а істина — то істина: радянські солдати, наші солдати, принесли визволення народам Європи від фашистської чуми. Квітневих і травневих днів 45-го жителі Відня, Праги, Братислави, Белграда, зустрічали їх як переможців. Подивіться на знімки: так їх зустрічали тоді. Хіба це можна змітувати? Їх усіх тоді п'янила весна 45-го...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Бургомістр Еберхард ДІПГЕН:

Берлін стане столицею всіх німців

Якщо впродовж сорока років Берлін вважали символом холодної війни і конфронтації, то тепер, після зруйнування Берлінської стіни і відкриття Бранденбурзьких воріт, він ототожнюється з інтеграцією Сходу і Заходу як у Німеччині, так і в усій Європі.

Тому його часто ще називають «майстернею єдності», де Схід і Захід «зростаються» найтісніше; наче сконцентровані під збільшувальним склом і, набувши особливої чіткості, тут проявляються шанси і особливі вимоги німецького возз'єднання та європейської інтеграції.

Силует міста обрамлений будівельними кранами. Ніде в Європі суперечки щодо архітектури не ведуться так затято і з використанням міжнародного потенціалу. Берлін використовує історичний шанс нового опорядження свого центру. Місце розташування уряду об'єднаної Федеративної Республіки Німеччина повинно стати містом усіх німців. Як символ демократичного та відкритого суспільства, урядовий квартал мусить бути доступний кожному. Але разом з таким переоблаштуванням міста настає зміна цілих міських районів. Центральний Кройцберг, колись типовий робітничий район, потім місце тусовок різнобарвної і принагідно вибухонебезпечної мішанини соціальних меншин у затінку муру, стає знову, як і перед війною, житловим кварталом заможних і орієнтованих на успіх верств населення.

Разом із возз'єднанням змінилися також загальні фінансові умови. Берлін більше не залежить від допомоги, а інтегрований у нормальний вирівняльний фінансовий процес федеральних земель. Така раптова і дещо передчасна відміна допомоги Берліну ускладнює процес відбудови. Одне з найнагальніших завдань — вирівнювання життєвого рівня між Заходом і Сходом у Берліні. А відтак у місті раніше, ніж в інших федеральних землях, уже восени 1996 року виплачуватиметься однакова зарплата відповідно до однаково виконаної роботи на державній службі.

У минулому обидві частини Берліна були відповідними взірцями двох частин Німеччини, центром культури і науки, достоту космополітичною метрополією. Завдання часу—зберегти це багатство. Столиця має відображати націю, яку вона репрезентує. У Німеччині цю функцію Берлін може взяти на себе тільки тоді, коли стане столицею всіх німців, а не тільки берлінців, федерального уряду чи боннців, які поступово переселяються до Берліна. Наскільки Берлін несе відповідальність за всі федеральні землі, настільки ж республіка несе відповідальність за свою столицю. Берлін є столицею Німеччини у єдиній інтегруючій Європі.

Були часи люб'язних посмішок...

П'ЯТДЕСЯТ один рік тому капітулювала фашистська Німеччина. Але наслідки з'ясування стосунків між гітлерівською та сталінською системами відчутні й нині.

Сумнозвісний таємний пакт Ріббентропа-Молотова про передвоєнний розділ Європи є й тепер каменем спотикання у відносинах між деякими країнами. Хоча тоді не допоміг і пакт. Але трохи раніше, у 39-му, були люб'язні посмішки і взаємна симпатія.

На знімку із журналу «Шпігель»: гітлерівський міністр закордонних справ Ріббентроп та радянський «батько народів» Сталін, 1939-й рік, часи зворушливої дружби.

Сергій ДЕМСЬКИЙ, завідувач юридичного відділу «Голосу України»

Перший рік — завжди перший

Юридичний вісник України

Роковини виходу в світ першого номера газети «Юридичний вісник України» неабияка подія для її засновників — редакції «Голосу України» та видавництва «Юрінком». За нашого нелегкого часу, коли життя окремих видань вимірюється кількома виходами у світ, редакція тижневика зуміла випустити сорок п'ять номерів і привернула до себе увагу досить кваліфікованої читацької аудиторії. Для молодого редакційного колективу заявка серйозна.

Та (як, утім, і всій юридичній пресі) іменинникові сьогодні не позаздриш. З чим, окрім фінансових та матеріальних проблем, доводиться зіштовхуватися? З тим, що в країні є кілька не пов'язаних і не скоординованих між собою законотворчих потоків.

Що належить пережити «ЮВУ» у недалекому майбутньому? Не хочу збиватися на тривіальні побажання. Гадаю, що газета може й має стати впливовим виданням.

Хочеться вірити, що «золотий вік» «ЮВУ» попереду. І розпочнеться він тоді, коли, поряд з тиражуванням законів, офіційної, світської або кримінальної хроніки, редакція зможе більше уваги приділяти систематизації та аналізу правової інформації, коментуванню нормативних актів і практики їх застосування. Одне слово, коли «Юридичний вісник України» стане своєю газетою для колег-правників.

З роковинами тебе, «ЮВУ»!

Дата

Визнання

Олеся МЕНЖУЛІНА, «Юн-прес»

Наші геологи на вагу золота

І ЦЕ БЕЗ перебільшення так. Минулого року Український державний геологорозвідувальний інститут було удостоєно досить престижної нагороди — «Арка Європи. Золота зірка» в номінації ділові ініціативи. Нагороду вручали від імені Міжнародного міжгалузевого комітету (I*BAN Imagen Frte) Америки та Європи, а в сертифікаційному свідоцтві зазначалося: за неоціненний вклад у світовий бізнес, високий професійний рівень роботи.

Нове повідомлення спочатку з Мадрида, а потім і зі Львова, де знаходиться інститут, підтвердило невипадковість визнання. За відданість професії, якісне виконання досліджень та видатні досягнення у розв'язанні проблем галузі (саме так записано в нагородному свідоцтві) УкрДГРІ отримав ще один сертифікат — «Визнання світової якості».

Певна річ, таким високим стилем позначено відповідні успіхи і досвід більш як 40-річного вивчення геологічної будови надр, пошуку та розвідки нафтових і газових родовищ, запровадження високоефективних технологій.

Інститут став базою створеної три роки тому Української нафтогазової академії, а його директор, доктор геолого-мінералогічних наук, професор Мирослав Іванюта — президентом УНГА.

Науковці інституту проводили дослідження в країнах Азії, Африки, Америки, співробітничали з геологічними установами Польщі, Чехії, Словаччини, Румунії, Болгарії у рамках Карпато-Балканської геологічної асоціації. Мета роботи асоціації — вивчення геологічної будови сусідніх з Україною територій, формування та характеру розміщення запасів нафти й газу.

УкрДГРІ — постійний учасник міжнародних форумів з проблем геології, великих проектів і програм, таких як «Східноєвропейська платформа», «Геодинаміка Прип'ятсько-Дніпровсько-Донецького рифтового басейну», «Геологічна будова та геодинаміка Панонсько-Карпатського регіону», «Літосфера», «Європроба» та інших.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Поетом маєш бути?

У Київському Будинку вчителя відбулося вручення нагород видавництва «Смолоскип» творчій молоді України.

Премії журі на чолі з Григорієм Штонем визначало у номінаціях громадсько-політичної діяльності, поезії, дитячої літератури та перекладу з іноземних мов. Конкурували 46 молодих обдарувань.

Серед цьогорічних претендентів піднятися на літературний Парнас не було жодного прозаїка.

Однак про «щасливчиків». Журналіст Олександр Ткаченко та програма «Післямова», поети Іван Андрусяк з Івано-Франківщини, Анатолій Дністровий з Тернополя та Надія Медведовська з Дніпропетровщини — цьогорічні лауреати.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Нам би понеділки взяти й відмінити

Репліка

НЕ ЗНАЮ, як іншим містам, а Миколаєву не щастить із «зірками», та й годі. Міркуйте самі. Вирішила нещодавно «ощасливити» тутешніх меломанів своєю програмою «Синий понедельничек» Маша Распутіна з групою «Бульвар». Виступала вона, щоправда, не в понеділок, а у четвер. Може, саме тому все й пішло наперекосяк...

Почалося з того, що глядачі, придбавши квитки вартістю у 5 мільйонів карбованців, протягом години очікували на вихід «зірки». Публіка вибачила той каприз сподіваючись, що нова програма компенсує матеріальні і моральні збитки. Однак «нова» програма була лише в уяві організаторів: виконувалися здебільшого старі, давно відомі пісні. До того ж російська «зірка» не відмовила собі у «задоволенні» познущатися над миколаївськими журналістами: на обіцяну прес-конференцію так і не з'явилася.

Не встигло все оте забутися, як до Миколаєва завітав Михайло Боярський зі своїм театром «Бенефіс» із Санкт-Петербурга. Цей гість, як справжній джентельмен, нікому нерви не псував, чесно й талановито представив на суд глядачів чудовий спектакль «Інтимне життя». Та напередодні глядачі нанервувалися не менш як у випадку з Машею Распутіною, бо Палац суднобудівників зустрів їх оголошенням «Спектакль відміняється...» Вини Боярського у тому не було. То «підклав свиню» землякам один з організаторів гастролей, який заплатив за оренду залу усього 50 млн. карбованців. Звісно, адміністрації Чорноморського суднобудівного заводу це не сподобалося.

Дійшло до того, що в ситуацію змушений був втрутитися голова міської Ради народних депутатів Олександр Бердников. Тож спектакль відбувся.

Однак нині організатори гастролей заїжджих «зірок» погрожують миколаївцям: «Не бачити тепер вам знаменитостей, як власних вух!» Схоже, нерадиві шоу-бізнесмени прагнуть перекласти відповідальність за власну нерозпорядливість, а то і гендлювання на плечі земляків.

Миколаїв.

У номер

● *Житомир*

«Звягель»: ніхто не забутий

Із листа, який надійшов з Великого Герцогства Люксембург на адресу Новоград-Волинського регіонального відділення товариства дослідників Волині, краєзнавці дізналися, що в цій невеликій країні діє історичне товариство «Звягель». Це, до речі, давня назва Новограда-Волинського. З'ясовується, що 1943 року в цьому українському місті проходили навчання чотири сотні юнаків, насильно мобілізованих під штандарти вермахту. Об'єднавшись у товариство «Звягель», колишні вояки з Люксембурзького батальйону збирають документи і спогади про минулу війну. Новоград-Волинське відділення товариства дослідників Волині на прохання «звягельців» з Люксембурга розпочало пошук могил вояків, похованих на Житомирщині.

● *Запоріжжя*

«Скорботний ангел»

Саме таку назву матиме пам'ятник радянським військовополоненим, який буде відкрито сьогодні в Запоріжжі.

— У двох бараках, розрахованих максимум на 200—300 чоловік, за колючим дротом фашисти тримали тисячі радянських військовополонених у 1941—1943 роках, — розповів заступник голови обласної ради Товариства охорони пам'яток історії та культури Михайло Сидоренко. — Щодня, як підтвердили свідки — полонені, котрим пощастило вирватись з концтабору (на жаль, жоден із трьох не дожив до сьогодні), окупанти розстрілювали 10—12 чоловік. Згодом, коли наступали радянські війська, фашисти розстріляли всіх полонених... І нині ми не знаємо й приблизно кількості загиблих.

● *Луцьк*

«Голос України» — ветеранам війни

На честь Дня Перемоги голова Волинської облдержадміністрації Борис Климчук зробив своєрідний подарунок тридцятьом ветеранам Великої Вітчизняної війни, які проживають в області. На друге півріччя 1996 року їм безоплатно оформлено передплату на газету «Голос України».

● *Луганськ*

Стурбовані оздоровленням дітей

230 млрд. карбованців на літнє оздоровлення дітей виділила Луганська облдержадміністрація. Допомога буде адресною, зокрема дітям-сиротам, дітям із малозабезпечених сімей. 1375 путівок у літні табори будуть повністю оплачені з обласного бюджету і близько 10 тисяч — на 30—50 відсотків. 40 дитячих оздоровчих таборів області приймуть школярів.

● *Дніпропетровськ*

Пам'ятай про тих, хто тебе обрав

З метою розв'язати місцеві проблеми Дніпропетровська облдержадміністрація запросила на зустріч народних депутатів України, обраних в округах області.

Керівники служб і підрозділів розповіли народним обранцям про реальне соціально-економічне становище в області, про допомогу, якої потребує населення, підприємства, сільські товаровиробники. Розмова спонукала народних депутатів глибше вникнути у «містечкові» біди та клопоти і визначитися, яким чином можна зарадити землякам.

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

Хто маніяк? І чого він злякався — свині чи міліції?

Скандал

Минулого місяця з подання МВС України, і зокрема його Львівського облуправління, вітчизняні й зарубіжні засоби масової інформації гучно повідомили про затримання 14 квітня ц.р. у Яворові на Львівщині підозрюваного у скоєнні більш як сорока вбивств громадянина Онуфрієнка, якого без суду й слідства уже названо маніяком-убивцею. А днями народний депутат України від Львівщини Степан Хмара на спеціальній прес-конференції у Верховній Раді, присвяченій цій темі, сенсаційно заявив, що керівництво МВС чинить спроби ввести в оману громадськість щодо обставин виявлення і затримання підозрюваного у вбивстві більш як сорока чоловік, у тому числі дев'ятьох неповнолітніх. А коли точніше, то, за словами Степана Ільковича, МВС і досі не набралося сміливості сказати правду про те, що саме з вини міліції убивця упродовж більш як чотирьох місяців безкарно чинив свої звірства. А натомість міліцейські генерали подають факт затримання підозрюваного як свою блискучу операцію і користуються нагодою, щоб заохотити (підвищити у званні, наділити преміями) тих працівників органів внутрішніх справ, котрі, на думку С.Хмари, припустилися ряду порушень: це дало можливість убивці й надалі творити свої диявольські справи. Народний депутат, який виїздив на місце масового вбивства людей до Братковичів і проводив власне депутатське розслідування, стверджує, що неадекватними були запобіжні заходи міліції для недопущення наступних убивств. Наприклад, до Братковичів ввели батальйон солдатів-гвардійців, а тим часом у Бузьку було вбито сім'ю, і злочинець начебто їздив ще й на околицю Львова, де намітив чергові жертви. Лише його власна забобонність (побачив зарізану до свята свиню і сприйняв це за погану прикмету) зашкодила вбити ще одну групу людей.

Зовсім іншою (порівняно з тією, яку описало керівництво МВС) змалював СтепанІлькович також картину затримання Онуфрієнка, стверджуючи, що жодної заслуги міліції в цьому немає, скоріше навпаки. За його словами, це була чистісінька випадковість: прапорщик місцевої військової частини побачив в іншого прапорщика його двоюрідного брата, який видався підозрілим. Цією підозрою перший прапорщик поділився зі своїм братом—працівником Яворівської прокуратури, а той повідомив міліції. Далі, згідно з результатами розслідування С.Хмари, хронологію подій розгорталися так: 11 квітня дільничний доповів інформацію заступникові начальника місцевого управління внутрішніх справ, і вони обоє пішли за вказаною адресою, постукали, але їм ніхто не відчинив. Через три дні дільничний ще раз уточнив адресу коханки, де мешкав Онуфрієнко, і лише після 17 години туди виїхала чергова група міліції. Як вважає С.Хмара, брали озброєного Онуфрієнка непрофесійно, нечисленною групою. І це лиш щастя, що обійшлося без жертв.

Три дні, як стверджує Степан Ількович, міліція не повідомляла прокуратури про затримання підозрюваного у скоєнні стількох жахливих убивств. Натомість, за його словами, органи внутрішніх справ робили все, щоб правда про справжні обставини виявлення й арешту Онуфрієнка не вийшла за межі міліцейського відомства.

Нині С.Хмару найбільше непокоїть те, що на захист честі мундира з подання вищого керівника МВС формують думку, що Онуфрієнко (він начебто уже зізнався у скоєнні 57 убивств у Львівській, Житомирській, Запорізькій та деяких інших областях), діяв як одинак і коїв звірства лише із власних корисливих мотивів. Отже, на думку народного депутата, нівелюють інші версії, скажімо, ту з них, згідно з якою за Онуфрієнком могли стояти спецслужби інших держав, зацікавлених у дестабілізуванні нашої внутрішньої обстановки.

Степан Хмара висловив занепокоєння ситуацією, що склалася в МВС загалом, навів приклади того, що, на його думку, реформи у відомстві не проводять і продовжують згубну кадрову політику, фальсифікацію звітних даних про рівень криміналізації суспільства, порушення законності тощо, навіть ужив нищівних епітетів на адресу конкретних керівників МВС.

Що ж до справи Онуфрієнка (чи справді він є маніяком-убивцею стількох десятків людей, чи справді чинив звірства по всій Україні сам і лише заради якихось шкурницьких інтересів), то тут слово — за прокуратурою, яка провадить слідство, та судом.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Вавилон. Український варіант?

Дещо про сучасну геополітику

«Немає людини, що була б як острів, сама по собі; кожна людина — грудка землі, часточка суходолу; і якщо море змиє хоч би скалку материка, поменшає Європа, і те саме буде, якщо змиє мис або оселю друга твого, а чи твою власну; від смерті кожної людини малію і я, бо я єдиний з усім людством; тому ніколи не питай, по кому б'є дзвін — він по тобі».

Джон Донн, англ. поет кінця XVI—початку XVII ст.

І. Що треба знати патріотам всіх народів

Ой гримить, гуде, гуркоче,
переблискує світ...
Чи то Рада, чи то німці,
чи московський Совіт?

Павло Тичина, 1918.

Вісімдесят років минуло з часу написання цих рядків, а майже нічого не змінилося у світі. У всякому разі для нас. Знову, як і на початку століття, Україна — на роздоріжжі і провідники її не виявляють рішучості в остаточному виборі шляху для нації з тисячолітньою історією.

На тлі нашого непевного часу звертають на себе увагу «екзерсиси» неофітів геополітики, що «підкидають» суспільству свої писання про неминучі майбутні катастрофи, про одвічну ворожість Заходу до слов'янства, про єдино можливий шлях України — обов'язково в союзі з Росією...

То що ж є геополітика і чому вона поряд з електронікою та кібернетикою в тоталітарному радянському суспільстві постійно піддавалась остракізму (гонінням)?

СЛОВНИКОВА ДОВІДКА. Політична концепція, що була названа шведським державознавцем Р.Челленом ГЕОПОЛІТИКОЮ, сформувалася на початку XX століття. Інтелектуали світу прагнули виявити джерела, що породжують війни, осмислити природу міжнаціональних стосунків і їх залежність, зокрема від географічного середовища тої чи іншої країни.

У наш час геополітика стала складником нового мислення, котрий визначає загальні тенденції розвитку сучасного світу, що повинен демілітаризовуватися й базуватися на загальнолюдських цінностях, найперше на ідеології «нового гуманізму». Тобто перед нами система ідей та принципів, за допомогою яких інтелектуали світу намагаються по-новому побачити і сьогодення, і майбутнє планети.

У розробці основ геополітики активну роль зіграв німецький географ Ф.Ратцель, який вважав держави живими організмами, що ведуть постійну боротьбу за «життєвий простір». Ідеї Ф.Ратцеля підхопили фашисти й поклали їх в основу офіційної доктрини гітлерівської Німеччини.

Отже донедавна геополітика визначалася як концепція, що виправдовує імперіалістичну експансію (цікаво, якою ідеологією керуються політики деяких наших сусідів, які не визнають українських кордонів і постійно ведуть мову про «ісконні» землі?).

Новим поштовхом до геополітичних досліджень стала глобалізація процесів, які нині переживає людство. Наприклад, ситуація, котра склалася навколо Чорнобильської АЕС, демонструє нам, що сучасні катастрофи не знають державних кордонів і розв'язати проблеми, пов'язані з ними, здатне лише міжнародне товариство (до речі, питання зараз повинно стояти не стільки про допомогу в ліквідації наслідків вибуху на АЕС, скільки про плату за інформацію, яку одержують зарубіжні вчені, вивчаючи наш гіркий досвід).

У цьому й зміст принципів «нового гуманізму»: людство стає єдиним суб'єктом історії, отже треба будувати такий світовий порядок, який здатний запобігти кризі цивілізації.

Нове мислення визнає у першу чергу миролюбиві принципи, засади, що виключають соціальні революції. Майбутня світова спільність базується не лише на матеріальному виробництві, а насамперед на утвердженні гуманістичних цінностей і самовдосконаленні людини.

ІІ. Юрій Шевельов: «Україна сьогодні в товаристві не з Англією і Францією, а з Буркіна Фасо та Зімбабве»

«Не буде тепер нічого для них неможливого... Тож зійдімо і змішаймо там їхні мови, щоб не розуміли вони один одного».

Біблія «Книга буття».

Хочеться вірити, що наш видатний вчений сказав дещо різко, визначаючи місце України в сучасній геополітиці. Але замислимось! Маємо найбагатші на землі чорноземи, а наше сільське господарство ледве зводить кінці з кінцями. Виробництво ракетно-космічної техніки в Україні відповідає світовим зразкам, підприємства укомплектовані сучасним верстатним парком та висококваліфікованими працівниками і разом з тим «маємо те, що маємо». Чи не тому, що шукаємо відповіді на свої запитання у чужому світі? Один з видатних американських патріотів, який здобув світову славу, видаючи у США словники та буквари, Н.Уебстер 17 вересня 1787 року, у день прийняття американської Конституції, говорив: «Завданням американців є пізнавати мудрість усіх народів і вбудовувати її в основу нашого ладу, уникати помилок інших, уникати введення чужих і розвитку своїх злих звичаїв та гріхів, плекати чесноти й любов до батьківщини, сприяти єдності й чистоті мови, а нашу молоду державу і людську природу піднести до вищої гідності».

Йдучи до цієї мети, американці збудували одну з найпередовіших держав світу, народ якої входить до тих 6 відсотків населення земної кулі, що споживають 35 відсотків харчових продуктів планети. Зауважимо, що прибуток у високорозвинених країнах в 250 разів перевищує прибуток, який мають слаборозвинуті країни.

Отже земне буття, як бачимо, повне контрастів. То яким же шляхом іти у майбутнє? Розширювати територію за рахунок сусідніх держав чи творити у своїй країні такі умови для народу, щоб він міг жити адекватно природним багатствам та затраченим інтелектуальним і трудовим зусиллям?

Пошуком шляхів виживання людства, збереження земної цивілізації зайняті, зокрема, геополітики, науковці — прихильники нового мислення. Зрозуміло, що нам не подобаються певні їхні висновки. Але коли йдеться про 15-мільйонне населення, яке нібито спрогнозоване для України на майбутнє (для Росії — 50 млн., Болгарії — 5 млн.), то це називають оптимальну кількість населення, який наша країна (враховуючи її нинішній економічний стан) здатна забезпечити цивілізоване життя, а не біологічне тривання. Словом, ідеться про ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ, а не про «хижацькі наміри неоімперіалістів». А потім — хто нам заважає поставити перед собою високі цілі в розвитку економіки та культури й досягнути їх? Очевидно, щонайперше, ми самі.

Наше століття дає приклади інтелектуального осмислення шляхів можливого розвитку земної цивілізації. Вони сконденсовані, зокрема, в «новому гуманізмі» — своєрідному маніфестові тих, хто дійсно хоче поставити в центр Всесвіту людину, хто протиставляє технократизму духовність.

1968 року інтелектуали Європи об'єднали свої зусилля й створили Римський клуб, члени якого — письменник Ч.Айтматов, професор С.Капіца, нинішній глава зовнішньополітичного відомства Росії Є.Примаков. «Зіткнення з майбутнім» А.Тофлера, «Людство біля поворотного пункту» М.Месаровича і Е.Пестеля, «Цілі для людства» Е.Ласло, «Межі росту» Д.Медоуза та інші доповіді дають приклади наукового передбачення завтрашнього дня. Є й інші подібні Римському клубові організації у світі, що сповідують ідеологію мондьялізму (всесвітництва), які допомагають народам нашої планети шукати шляхи один до одного, зміцнювати мир.

То ж яку дорогу обрати Україні? Невже немов страус сховати голову в пісок й удавати, що наша держава — самотній острів?

Українська незалежність — це виклик часові й сучасним політикам. Певним суспільним силам дуже хочеться, щоб розвиток нашої держави пішов шляхом творення нового Вавилону, українського, з ідеологічним протистоянням сходу й заходу, з розділенням за мовним, релігійним та іншими принципами. Але тисячолітня присутність нашого народу в цьому світі дає всі підстави вірити, що ми вийдемо на шлях розвитку й цивілізованого життя і, може, саме в українській Трої — Севастополі — наших зарубіжних гостей зустрічатиме із часом статуя Свободи з написом, подібним до нью-йоркського: «Дай мені твоїх втомлених, твоїх убогих, трудівників, що тужать за вільним віддихом, прогнаних із твоїх урожайних узбереж, пришли мені бездомних і гонених бурею: я тримаю мій смолискип високо при золотих воротах».

На знімку: репродукція «Будівництво Вавилонської башти». Фламандський живопис XVI ст.

Мистецтво Бориса Гмирі поза плином часу...

Діячі науки, культури, народні депутати України, усвідомлюючи велич і значення постаті Бориса Гмирі у світовій музичній культурі, його надзвичайно велику вокальну та епістолярну спадщину, а також неослабний інтерес світової громадськості до цієї золотої скарбниці українського народу, надіслали звернення Президентові України Л. Кучмі, Прем'єр-міністрові України Є. Марчуку, Голові Верховної Ради України О. Морозу, голові Київської держадміністрації Л. Косаківському, щоб спільними зусиллями втілити в життя проект «Меморіальний музично-освітній комплекс Б. Гмирі в Києві».

Він складатиметься з музею у квартирі, де Борис Гмиря жив і творив у 1951—1969 рр. і де повністю збережено обстановку, що була за його життя; мистецького залу, в якому влаштовуватимуть художні виставки та вечори «Слухаємо Бориса Гмирю», що з 70-х років відбувалися у квартирі митця і яких уже було 250. Окрім цього, будуть започатковані високохудожні радіо- та телепередачі про відомих музикантів України, а також наукові конференції, симпозіуми, семінари тощо; офісу українського Фонду Бориса Гмирі, створеного в 1993 році, котрий і досі не має постійного приміщення; мінітотелю та кафе.

Базою створення комплексу є багатюща вокальна та епістолярна спадщина Бориса Гмирі, яку зібрано, збережено й науково опрацьовано. Вокальну спадщину складають 39 оперних партій, 545 камерних, 85 фрагментів з вокально-сценічних та симфонічних творів, 150 народних пісень, 290 романсів, 30 трансляційних концертів із різних концертних залів СРСР, а також вокальні цикли: «Зимний путь» Ф. Шуберта (24 твори), «Песни и пляски смерти» М. Мусоргського (4 твори), «Персидские песни» А. Рубінштейна (12 пісень), «Пятидневка» Д. Шостаковича (5 творів). Уся ця вокальна спадщина зберігається на магнітних стрічках і за 2—3 роки записи слід перевести на аудіокасети та компактдиски, інакше вони загинуть.

Цінна й епістолярна спадщина. Це 150 рукописів науково-популярних і мистецьких статей; 8 загальних зошитів-щоденників за 1939—1969 рр. обсягом 1865 стор.; 7 тисяч листів Б. Гмирі та до Б. Гмирі, в яких і митець, і шанувальники розмірковують про значення та призначення високого мистецтва; 2 тисячі нотних аркушів із композиторськими присвятами, помітками та правками співака під час роботи над цими творами, фотодокументи, документи трудової діяльності, афіші, програми концертів, особисті речі Бориса Романовича тощо, разом 10 тисяч експонатів.

Із цієї великої епістолярної спадщини використано та опубліковано близько п'ятої частини, решта чекає на дослідників і науковців.

В Україні, наголошують автори звернення, немає жодного музичного комплексу, де були б зібрані і гідно представлені здобутки того чи іншого митця, як це, до речі, є в Росії: музейні комплекси Ф. Шаляпіна, Л. Собінова, А. Нежданової, С. Лемешева та ін. І це крім того, що в Москві є всесвітньо відоме сховище «Белые столбы», подібного до якого, на жаль, в Україні немає і найближчим часом не буде.

Тому створення музичного комплексу Гмирі — одного з найвидатніших українців за 1000-літню історію України — буде гідним ушануванням величі митця.

Крім того, відомо, що за період 1969—1990 рр. (роки після смерті Гмирі) за випуск платівок, видання книг, буклетів, створення фільмів про митця СРСР отримав чистого прибутку 4 мільйони карбованців, з яких 1,5 мільйона валюти. Причому видано далеко не все і не на високому рівні. Зокрема, майже не видавали українських народних пісень, оперних арій, творів західних композиторів (Бах, Бетховен, Шуберт, Вагнер, Верді, Моцарт, Гомес та ін.). Не випущено жодного компактдиска, аудіокасети. За попередніми підрахунками, фонд може випустити 20—30 тис. компактдисків, 1,5—2 млн. аудіокасет.

Чи є до цього зацікавлення? Так, є! Досить навести лише невеликий уривок із листа від диригента Санкт-Петербурзької філармонії Д. Бухіна за 28.12.1995 р. «...Магия Бориса Романовича не знает лет, десятилетий и пристрастий. Как некое объективнейшее из явлений — его искусство мощно и вневременно.

... Мир чтит Фишера-Дискау. Справедливо, он велик! Но теплом, проникаемостью в бездну душевнейшую — этим всем Господь наделил все же Бориса Романовича. Кто еще, кроме библейских пророков или Марии Каллас с Кеттлин Ферриер, был способен на подобное воздействие на человеческое сердце?»

Що потрібно зробити для реалізації проекту? Вирішити питання про приєднання до вже наявного народного музею Бориса Гмирі всіх помешкань IV поверху будинку № 15, на вулиці Хрещатик. Надати відповідну матеріальну й законодавчу підтримку фондові та сім'ї співака для розв'язання всіх проблем, пов'язаних зі створенням цього комплексу.

Лише спільними зусиллями всіх державних структур та людей доброї волі можливо все зробити, щоб і цього генія не спіткала сумна доля М. Грушевського, гідне вшанування пам'яті якого розпочато через 130 років після його народження, коли геть знищене середовище, в якому він жив і творив.

Це звернення підписали доктор філологічних наук, професор А. Бурячок, головний диригент та художній керівник Одеського державного симфонічного оркестру Гобарт Ерл (США), академік І. Дзюба, голова Конгресу української інтелігенції поет І. Драч, академік, народний депутат України М. Жулинський, головний редактор газети «Вечірній Київ» В. Карпенко, професор Київської академії мистецтв композитор Л. Колодуб, професор, лауреат премії ім. Йоганна Г. Гердера П. Кононенко, народний депутат України П. Мовчан, професор Київської академії мистецтв П. Муравський, головний редактор газети «Голос України» С. Правденко, академік, директор Інституту сходознавства О. Пріцак, академік, ректор Київського національного університету ім. Т. Шевченка В. Скопенко, народний артист України А. Солов'яненко, голова правління Спілки композиторів України, професор М. Степаненко, народний артист України Б. Ступка, письменник, лауреат премії ім. Т. Шевченка В. Шевчук, академік, народний депутат України І. Юхновський, керівники проекту, голова правління фонду Г. Принц, художник фонду В. Король.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Про Калитвинцева, за яким дуже засумували

ТЕПЛІ ЛАСКАВІ сонячні промені пестили пухнасті гілки сосен, що щільно оточили смарагдові футбольні поля динамівської тренувальної бази в Кончі- Заспі. Благословенна тиша, пахуче повітря — рай земний, та й годі. Але наче й не помічаючи цих принад, весело і жваво вибігли на ранкове заняття гравці київського «Динамо»: Віктор Леоненко, Павло Шкапенко, Сергій Коновалов, Сергій Леженцев, Андрій Ковтун, Матвій Николайчук, Юрій Калитвинцев — «залишки» команди, яка делегувала більшість своїх гравців і головного тренера до національної збірної на товариський поєдинок з турками.

Перш ніж розпочати роботу, разом із наставниками — Миколою Павловим, Анатолієм Дем'яненком, Валерієм Зуєвим та Михайлом Михайловим — привітали з днем народження багаторічного лікаря колективу Віктора Івановича Берковського.

Після цієї нетривалої, але дуже щирої церемонії задзвеніли м'ячі. А Калитвинцев, який проходить період реабілітації після операції, разом із Павловим побіг крос на час. Начальник команди — 20 хвилин, гравець — 40. Потім Юрій виконав цілий комплекс вправ на розтягування, прийняв душ і посвіжілий підсів до мене. А я його запитав:

— Найбільша увага, як правило, тим, хто на видноті. Однак заради справедливості зазначу, що уболівальники та журналісти не забувають і про вас, Юрію. Он і читачі «Голосу України» попросили мене зустрітися з вами. Хоча з відомих причин у другому колі чемпіонату ви ще не грали. Як ви реагуєте на таку увагу?

— Мені дуже приємно, що люди не забувають, очікують на моє повернення на футбольне поле. Тому й стараюся якомога швидше набути потрібну форму. Але добре розумію, що повернувшись маю показувати рівень гри не нижчий, ніж торік. Інакше уболівальники не зрозуміють мене. Засумував за грою, не приховую цього.

— Отже, прагнете рівня найкращого футболіста країни?

— Хоча б приблизно такого.

— Чи думали про те, що в Україні станете таким популярним? Не шкодуєте принаймні, що переїхали до нас, стали українським громадянином?

— Звісно, що не шкодую. Навпаки, дуже задоволений. Дехто стверджує, що футбол у Росії за рівнем вище від українського. Я так не вважаю. Мій перехід, безперечно, — крок уперед, обдуманий і логічний. Адже виступаю в авторитетному клубі, граю на європейській арені, мені виявляють честь, запрошуючи до національної збірної. Слово честі, їхав до Києва не просто так собі, а з найкращими намірами: грати на високому рівні, приносити користь і собі, і клубові. Обрання мене найкращим футболістом року в Україні — свідчення того, що моя праця не була намарна.

— Отже, збиралися до Києва не на тимчасові підробітки, а надовго?

— Стосовно матеріального боку справи, то міг не менше заробляти й у Росії. Але я дуже хотів грати саме в київському «Динамо». Користуючись нагодою, скажу слова вдячності президентові клубу Григорієві Михайловичу Суркісу. Це він мене покликав до Києва, його слова були переконливі. Повірив йому одразу.

— Тепер усі ми переживаємо радісні дні. «Динамо»(Київ) повернулося на європейську арену. Чого ви чекаєте від цього? Які плани динамівців?

— Вони завжди максимальні в такого авторитетного колективу. Зрозуміло, не стверджуватиму, що обов'язково заволодіємо Кубком чемпіонів. Усе робитимемо поступово. Перша мета — вийти до основної групи турніру, добре виступивши на його першому етапі. Усе, що пов'язане з воскресінням «Динамо», гріє душу. То — велика радість наша і всіх друзів команди. Коли дискваліфікували, ми, однак, вірили в повернення. Гадаю, та осіння історія — звичайнісінька провокація. Тому керівництво клубу вело таку політику, що ми весь час не втрачали надії.

— Гаразд. Але щоб потрапити до Ліги чемпіонів, треба спершу вибороти золоті медалі національної першості...

— Це вже постараємося зробити обов'язково. Повірте. За рівнем гри київське «Динамо» — найсильніша команда в Україні. Нехай наші опоненти спростовують це стверджения.

— Юрку, ваша команда — базова для національної збірної. У неї, як відомо, попереду відповідальний період — відбірковий турнір чемпіонату світу. Яким вам бачиться виступ у ньому українських футболістів?

— Немає слів, суперників маємо сильних. Німці — фаворити. Чув, що Пеле дуже схвально відгукувався про португальців. Наша збірна лише на шляху до стабільності, високого рівня гри. В ній багато нових гравців. І це недивно, бо змінилося керівництво збірної. Але скажу вам, що й торік в окремих наших матчах уже проглядалися привабливі риси. Як на мене, створення бойового, потужного ансамблю — справа цілком реальна. Стосовно нашої підгрупи, безперечно, дуже сильної, то наші справи не такі вже й кепські, як декотрі намагаються стверджувати. Можна успішно грати з усіма, навіть з німцями. Але як домогтися позитивного результату, це вже справи наших наставників. Це вони мають підвести колектив у належній формі до кожної зустрічі, озброївши його ефективною тактикою. Одне слово, ми зобов'язані поборотися за путівку до Франції.

— Скажіть відверто, чи почуваєтеся справжнім киянином?

— Так. Хоча виріс у Волгограді. Там частка мого серця. Пожив трохи в Москві, яку ніколи не любив. Випало там пограти в хорошій команді — «Динамо», попрацювати з кваліфікованими тренерами. Але в столиці Росії не прижився. Народ там, як на мене, дуже специфічний. Київ — інша річ. Тут все значно природніше і простіше. Маю чудові побутові умови. Буквально через півроку моя сім'я відчула себе своїми в чарівному місті на Дніпрі.

— До речі, скажіть кілька слів про свою родину...

— Моя дружина Ольга колись була чудовою гімнасткою- «художницею». Тепер вона — тренер. Наша восьмирічна Настя пішла маминою стежкою. Фахівці кажуть, що в доньки хороші дані, є перспективи. Синові Владикові четвертий пішов. Серйозна людина. Він поки що чим хоче, тим і займається...

— Бачите, як виходить: Блохін, Буряк, Безсонов, Бережний, Серебрянський, Калитвинцев (перелік можна продовжити) обрали собі в супутниці життя красунь-«художниць». Отакий гімнастичний шлюбний ухил — випадковість чи закономірність?

— Гадаю, що закономірна випадковість. Мабуть, є щось таке, що зближує футболістів і саме представниць художньої гімнастики.

— Де збирається провести літню відпустку?

— Багато що залежатиме від того, скільки часу нам випаде для відпочинку. Адже літо в нас буде напружене: треба якнайкраще підготуватися до чергового сезону, який почнемо серйозними міжнародними іспитами. Тому й відпочити добре — не гріх. Хотілося б разом із дружиною та дітьми побути біля моря. І бажано десь за кордоном. Вітчизняні курорти поки що, на жаль, не відповідають вимогам.

— Наша газета щороку проводить опитування серед журналістів з метою визначити найкращого футболіста чемпіонату України. Хотілося б почути ваш варіант трійки найкращих. Його обов'язково включимо до списку учасників...

— Більше бачу гру київського «Динамо», але, думаю, що не помилюся, якщо назву такий варіант: Андрій Шевченко, Сергій Беженар та Олександр Головко. Саме вони, як на мене, — найсильніші сьогодні футболісти в нашій країні...

На знімку: Юрій Калитвинцев.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

«Динамо» — мов асфальтний каток, що котиться з гори до чемпіонської долини...

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 27-й тур.

Торпедо — Кривбас. 3:1. 4500. 0:1 Яковенко, 47, 1:1 Р.Бондаренко, 51, 2:1 Базиляк, 66, 3:1 Р.Бондаренко, 69. **Дніпро — Нива (Тернопіль). 2:1.** 3000. 1:0 Таран, 9, 2:0 Емерсон, 44, 2:1 Рудницький, 50. **Карпати — СК Миколаїв. 3:0.** 10.000. 1:0 Маковій, 43, 2:0 Покладок, 83, з пенальті, 3:0 Покладок, 89. **Таврія — Нива (Вінниця). 1:0.** 500. А.Кунденок, 45. **Прикарпаття — ЦСКА-Борисфен. 3:2.** 7500. 1:0 Ревут, 4, у власні ворота, 1:1 Пушкуца, 13, 2:1 Турянський, 22, 2:2 Пєстряков, 54, 3:2 Турянський, 75. **Волинь — Зірка- НІБАС. 1:0.** 4500. Мозолюк, 31. **Зоря — Кремінь. 1:3.** 1100. 0:1 Матвєєв, 41, 1:1 Шелаєв, 44, 1:2 Чернов, 73, 1:3 Матвєєв, 87. **Шахтар — Металург. 1:2.** 5000. 1:0 П'ятенко, 12, 1:1 Ключик, 51, 1:2 Деревинський, 86.

Динамо — Чорноморець. 3:0.

1:0 Костюк, 18, 2:0 Максимов, 21, 3:0 Шевченко, 47.

Динамо: Шовковський, Лужний, Беженар, Головко, Шматоваленко, Михайленко, Костюк (Похлєбаєв, 71), Максимов (Шкапенко, 61), Косовський, Ребров, Шевченко (Коновалов, 77).

Чорноморець: Суслов, Кардаш, Скіш (Селезньов, 11, Козакевич, 79), Букель, Жабченко, Парфенов, Гашкін, Гусейнов, Зотов, Горшков (Колесниченко, 66), Мусолітін.

Попереджено Горшкова, Букеля, Беженара, Жабченка, Реброва. На 73-й хвилині з поля вилучено Зотова (фол останньої надії).

Суддя Ігор Горожанкін (Кіровоград).

6 травня. Київ. Стадіон «Динамо». 15.000 глядачів.

Динамо — 62 очка, Чорноморець — 56, ЦСКА-Борисфен — 48, Дніпро — 47, Металург, Карпати — по 42, Шахтар, Зірка-НІБАС, Торпедо — по 38, Прикарпаття — 37, Нива Тр, Кремінь — по 33, Таврія — 32, Нива Вн, Волинь — по 29, Кривбас, СК Миколаїв — по 27, Зоря — 13.

На динамівському стадіоні було справжнє свято. До його великої програми увійшло вшанування і нагородження ветеранів війни, команди юнаків на чолі з тренером Олександром Лисенком, яка блискуче виграла міжнародний турнір у Неаполі. На арені був присутній Президент країни Леонід Кучма.

Але головною подією, заради якої все й робилося, став матч між динамівцями та «Чорноморцем», для якого тільки перемога залишала якісь шанси на чемпіонський титул. Однак уже з перших хвилин стало ясно, що дива не станеться.

Протягом першого тайму господарі пресингували, діяли на максимальних швидкостях. І два м'ячі, які побували у воротах гостей, — логічний підсумок великої переваги «Динамо».

Рахунок відкрив силовим ударом у нижній кут воріт 20-річний півзахисник, вихованець клубу Ігор Костюк, якого одесити загубили в своєму штрафному.

Не забарилися кияни і з другим голом. Любитель забивати головою Юрій Максимов цього разу, висловлюючись борцівською термінологією, все зробив у партері. По черзі обіграв Горшкова, Суслова і несильно пробив у порожні ворота.

Ефектним був і третій гол. Андрій Шевченко на швидкості позбувся опікунів і блискучим підкрученим ударом влучив у дальній кут. До речі, тепер на його рахунку 12 м'ячів. І лише одним він поступається лідерові суперечки бомбардирів Тімерлану Гусейнову. Тільки цього гравця відзначив на прес-конференції за бойовитість і бажання щось зробити у матчі другий тренер одеситів Володимир Козаренко.

Йожеф Сабо не приховував задоволення і результатом, і грою підопічних.

— В окремі відрізки матчу хлопці діяли прекрасно, — сказав він. — Хоча могли виграти і з більшим рахунком. Протягом 15 останніх хвилин ми контратакували, і чудові нагоди забити мали Ребров, Шкапенко та Коновалов.

Тренер киян пообіцяв і журналістам, і тисячам болільників, які вже за традицією не залишали трибун і слухали трансляцію прес-конференції по радіо, що його гравці і в серпні, коли прийде пора європейських іспитів, обов'язково перебуватимуть у хорошій формі.

На знімку: отак вітали динамівці Юрія Максимова, який забив другий гол у ворота одеситів.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Олімпійські турботи ... «команди капеланів»

До Олімпійських ігор 1996 року, які відкриються 19 липня у столиці штату Джорджія Атланті, готуються не тільки спортсмени і болільники. Тут створено спеціальну «команду» з 37 олімпійських капеланів, які представляють шість світових релігій, — християнство, іслам, іудаїзм, буддизм, індуїзм і бахаїзм. В їх завдання входить моральна підтримка спортсменів, особливо тих, які зазнають поразки в ході змагань або зовсім будуть дискваліфіковані.

Координатором «команди капеланів» став баптиський пастор з Атланти Елмер Гобл, у минулому — плавець. Незважаючи на те, що баптисти Півдня США відомі своїм місіонерським завзяттям, Гобл заявив, що олімпійські капелани не займатимуться євангелізацією. До речі, тим релігійним групам, які дійсно планують скористатися Іграми в Атланті для проповідування свого вчення, доступ в Олімпійське селище буде категорично заборонено...

Всі члени «команди капеланів» виконуватимуть свою роботу на громадських засадах: ті з них, хто приїде до Атланти з інших міст, повинні навіть купувати квитки за власний рахунок. Організатори Олімпіади погодилися забезпечити їх тільки житлом і харчуванням, повідомляє Бюлетень Центру релігійної інформації.

Укрінформ.

Інформація про додатковий (другий) випуск акцій
відкритого акціонерного товариства «Полтаванафтопродукт»

1. Характеристика емітента

1.1. Фірмове найменування: відкрите акціонерне товариство «Полтаванафтопродукт».

1.2. Місцезнаходження: Україна, 314010, Полтава, вул. Половки, 62.

Телефони: (05322) 2—14—52, (0532) 66—46—89.

1.3. Дата заснування: 12 липня 1994 року, спільне рішення регіонального відділення Фонду державного майна України по Полтавській області та організації орендарів Полтавського обласного орендного підприємства «Полтаванафтопродукт». Зареєстровано розпорядженням виконкому Полтавської міської Ради народних депутатів № 698р від 08.09.1994 р.

1.4. Предмет діяльності — завезення, зберігання та постачання нафтопродуктами підприємств, оптова та роздрібна торгівля ними, заправка пально-мастильними матеріалами автотранспорту, технічне обслуговування автомобілів, інші види діяльності, передбачені статутом.

1.5. Розмір статутного фонду — 33263050 (тридцять три мільярди двісті шістдесят три мільйони п'ятдесят) тис. крб. Статутний фонд товариства сплачений згідно з планом приватизації.

1.6. Дані балансу, млрд. крб.;

	на1.01.95р.	на 1.01.96р.
АКТИВ:		
Позаоборотні активи	200	204
у тому числі основні фонди (залишкова вартість)	197	184
Оборотні активи	251	616
у тому числі:		
запаси і затрати	170	482
кошти і розрахунки	81	134
з них розрахунки з дебіторами	60	70
Баланс	**451**	**820**
ПАСИВ:		
Джерела власних та прирівняних до них коштів	251	465
Довгострокові пасиви	—	—
Розрахунки та інші пасиви	200	355
у тому числі:		
кредити банків	125	52
розрахунки з кредиторами	75	300
Баланс	**451**	**820**

1.7. Прибуток (млрд. крб.) фінансова стійкість та платоспроможність за даними балансу на 1 січня 1996 року.

— балансовий прибуток 361
з нього виплата дивідендів 50
— коефіцієнт платоспроможності 1,43

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) 3 165

1.8. Довідку про фінансовий стан товариства надала аудиторська фірма «Аудит-N» (ліцензія Аудиторської палати України № 000405 від 01.11.1994 р.).

1.9. Спискова чисельність працівників на 1 січня 1996 року — 757 чол.

1.10. Управління акціонерним товариством здійснюють:

загальні збори акціонерів (вищий орган), правління (виконавчий орган).

Голова правління — генеральний директор акціонерного товариства — Тютюнник В'ячеслав Григорович, освіта — вища технічна, виробничий стаж — 36 років.

2. Дані про додаткову (другу) емісію акцій

2.1. Рішення про додаткову (другу) емісію акцій прийнято загальними зборами акціонерів товариства 29 лютого 1996 року, протокол № 1.

Інформацію про додатковий випуск акцій зареєстровано у Полтавському обласному фінансовому управлінні 28 березня 1996 року.

2.2. Додаткові акції випускаються згідно з Указом Президента України від 28 грудня 1994 року № 812/94 з метою залучення недержавних інвестицій шляхом надання можливості акціонерам додатково придбати акції товариства за нараховані за 1995 рік дивіденди.

2.3. Обсяг додаткової емісії — 50000000000 (п'ятдесят мільярдів) карбованців, що становить 2000000 (два мільйони) простих іменних акцій номінальною вартістю 25000 крб. кожна.

2.4. Всі акції додаткової (другої) емісії випускаються одночасно, однією серією — «Д», за номерами 0000001 — 2000000.

2.5. Розміщення акцій додаткового випуску здійснюється у повному обсязі до 1 жовтня 1996 року за три етапи:

1) розподіл всіх додатково випущених акцій між усіма акціонерами товариства пропорційно до кількості належних їм акцій першої емісії для придбання за нараховані за 1995 рік дивіденди (первинний розподіл) — до 1 червня 1996 року;

2) розподіл непридбаних акціонерами первинно розподілених додаткових акцій між акціонерами, які придбали акції під час первинного розподілу, та працівниками товариства, що не є його акціонерами для придбання за особисті кошти (вторинний розподіл) — до 1 вересня 1996 року;

3) продаж непридбаних акціонерами та працівниками товариства під час первинного та вторинного розподілів акцій іншим фізичним та/або юридичним особам шляхом відкритої передплати на конкурентних засадах — до 1 жовтня 1996 року.

2.6. Акції додаткового випуску під час первинного розподілу між усіма акціонерами для придбання за нараховані їм дивіденди продаються за номінальною вартістю, під час вторинного розподілу між акціонерами і працівниками товариства ціна акцій встановлюється правлінням товариства на рівні балансової вартості, під час продажу акцій, що залишилися після первинного та вторинного розподілів, іншим фізичним та/або юридичним особам за відкритою передплатою на конкурентних засадах — за ринковою (курсовою) вартістю залежно від співвідношення попиту та пропозиції на акції.

2.7. Розміщення акцій додаткового (другого) випуску товариство здійснює самостійно, за його місцезнаходженням.

2.8. Виплата дивідендів провадиться за рішенням загальних зборів товариства за підсумками фінансового року за наявності достатнього прибутку. Правління товариства має повноваження приймати рішення про авансові (проміжні) виплати дивідендів за окремі квартали року.

Виплата дивідендів акціонерам-працівникам товариства здійснюється за місцезнаходженням товариства, іншим акціонерам — за їхніми заявами, шляхом безготівкового переказу на рахунки в банківських установах або поштою.

3. Фактори ризику, пов'язані з видом діяльності товариства

Несприятливі зміни у податковому законодавстві, погіршення умов і зменшення обсягів імпорту нафти та нафтопродуктів.

4. Результати першої емісії акцій

У процесі приватизації згідно з планом розміщення акцій здійснено розподіл акцій першого випуску на вартість колективного майна орендного підприємства — попередника товариства між членами організації орендарів та продаж акцій на вартість державного майна працівникам підприємства та іншими громадянами України за приватизаційні майнові сертифікати і кошти у кількості 1330522 штуки. На момент прийняття рішення про додатковий (другий) випуск 133655 акцій першого випуску загальною номінальною вартістю 3341375 тис. крб., або 10 % до статутного фонду, згідно з планом приватизації знаходяться у власності держави.

Информация о выпуске инвестиционных сертификатов
Инвестиционного фонда «ПРИВАТПРОМИНВЕСТ»

Сведения об инвестиционном Фонде

Акционерное общество закрытого типа «Инвестиционного фонда «Приватпроминвест» (далее именуется -Фонд).

Местонахождение Фонда: Днепропетровская обл., г. Подгородное, ул. Ленинградская, 2а.

Банковские реквизиты: р/с №15487592 в КБ «Приватбанк» г. Днепропетровск, МФО 305299.

Разрешение Фонда госимущества Украины на право осуществления коммерческой деятельности с приватизационными бумагами №280 от 20 марта 1996 г.

Организационно-правовая форма Фонда — акционерное общество закрытого типа.

Тип инвестиционного фонда — закрытый инвестиционный фонд. Фонд создается на 5 лет.

Инвестиционная декларация

Уставный фонд Фонда составляет 120 000 000 (сто двадцать миллионов) крб. Уставный фонд разделен на 2400 простых именных акций номинальной стоимостью 50 000 (пятьдесят тысяч) крб. каждая.

Фонд создается с целью обеспечения прироста вложенных средств путем совместного инвестирования в интересах и за счет учредителей и участников Фонда.

Предметом деятельности Фонда является:

осуществление совместного инвестирования.

Основными направлениями инвестиционной деятельности Фонда являются инвестиции в ценные бумаги и приобретение недвижимого имущества, долей и паев, которые принадлежат государству в имуществе хозяйственных обществ в процессе приватизации, а именно — инвестиции в сферу бытового обслуживания населения, агропромышленного комплекса и другие отрасли народного хозяйства.

Будет выпущено 36 000 (тридцать шесть тысяч) штук инвестиционных сертификатов, на общую сумму 1 800 000 000 (один миллиард восемьсот миллионов) крб. Номинальная стоимость инвестиционного сертификата — 50 000 (пятьдесят тысяч) крб.

Все инвестиционные сертификаты являются именными.

Инвестиционные сертификаты предлагаются для продажи за денежные средства или обмениваются на приватизационные бумаги.

Максимальное количество инвестиционных сертификатов, разрешенное для приобретения одним инвестором, не ограничено. Инвестиционные сертификаты не могут приобретаться другими инвестиционными фондами и компаниями.

Инвестиционные сертификаты выпускаются Фондом по стоимости равной стоимости чистых активов из расчета на один выпущенный сертификат, в шестимесячный срок с января 2001 г. по июль 2001 г., но не раньше окончания срока использования приватизационных бумаг. В случае, если стоимость имущества в расчете на один инвестиционный сертификат меньше его номинальной стоимости, разница участникам покрывается за счет средств учредителей.

Участникам Фонда не гарантируется фиксированный размер дивидендов.

Учредителями Фонда являются граждане Украины.

Органы управления:

общее собрание акционеров, наблюдательный совет и директорат.

Директор Фонда — Румянцева Елена Алексеевна, образование высшее.

Гл. бухгалтер — Шахматов Александр Александрович, образование высшее.

Управляющим инвестиционного Фонда является общество с ограниченной ответственностью «Финансовая компания «Приват-Инвест». Разрешение на осуществление деятельности по выпуску и обращению ценных бумаг №881 от 1 марта 1996 г.

Участнику Фонда может выдаваться сертификат на суммарную стоимость приобретенных им сертификатов Фонда.

Участники Фонда имеют право:

получать в установленном порядке долю доходов Фонда (дивиденды);

получать информацию о деятельности Фонда.

Аудитором Фонда является общество с ограниченной ответственностью аудиторская фирма «Днепринформконсалтинг». Лицензия №000705 от 19.07.1995 г., выданная Аудиторской палатой Украины.

Депозитарием Фонда является коммерческий банк «Приватбанк». Разрешение Министерства финансов №19 выдано 10 июня 1994 г.

Акціонерний комерційний інноваційний банк «Інтелект»,

зареєстрований у НБУ 31.10.91р. як акціонерне товариство відкритого типу, має зареєстрований статутний фонд 90,0 млрд. крб.

Засновниками банку є вузи України, комерційні структури та фізичні особи.

За рішенням загальних зборів акціонерів випускаються 160 млн. простих іменних акцій номінальною вартістю 1000 крб. на суму 160,0 млрд. крб.

Термін передплати — з 18. V до 18. XI.1996 року.

Місце передплати: 252037, м. Київ, вул. Освіти, 4.

Акції реалізуються за курсовою вартістю. Дивіденди виплачуються за результатами фінансового року.

Тел. для довідок: 242-08-39.

Арбитражный суд Харьковской области (г. Харьков, ул. Сумская, 64) возбудил дело №516/5-53 о банкротстве совместного украинско-болгарского предприятия «Инвест-Фако ЛТД» г. Харьков ул. Октябрьской революции, 14 б, р/с №1467933 в РАКАБ Украина.

Арбитражный суд Харьковской области (г. Харьков, 310002, ул. Сумская, 64) возбудил дело за номером 5191/5-54 о признании банкротом общества с ограниченной ответственностью фирмы «Торгсин, ЛТД». Юридический адрес: 310144, г. Харьков, ул. Командарма Уборевича, 18-а, кв. 102. Расчетный счет № 500467518 в Киевском АК БСР в г. Харькове (МФО 351298) ЗКПО 22696663.

Претензии возможных кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования этого объявления.

Арбитражный суд Харьковской области (г. Харьков, 310002, по ул. Сумской, 64) возбудил дело за номером 4654/5-54 о признании банкротом общества с ограниченной ответственностью фирмы «Даллас». Юридический адрес: 310118, г. Харьков, ул. 50 лет ВЛКСМ, 72, кв. 208. Расчетный счет № 200467236 в КБ «Базис» в г. Харькове (МФО 351760) ЗКПО 22652507.

Претензии возможных кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования этого объявления.

Арбитражным судом Харьковской области (г. Харьков, 310002, ул. Сумская, 64) возбуждено дело №2297/5-52 о признании банкротом ООО «Арес ЛТД», юридический адрес: г. Харьков, ул. Семиградская, д.47, р/с 000467396 в КБ «Проминь».

Шановні акціонери!

23 травня 1996 року о 14.00 у приміщенні клубу ВАТ «Завод Укркабель» відбудуться позачергові загальні збори акціонерів ВАТ «Завод Укркабель».

Порядок денний:

1. Доповідь правління ВАТ про результати фінансово-економічної діяльності за 4 місяці 1996 року, заходи з оздоровлення фінансового становища підприємства, перспективи виплати дивідендів за 1995 рік.
2. Перевибори членів ради ВАТ.
3. Перевибори членів ревізійної комісії ВАТ.
4. Внесення змін та доповнень до статуту ВАТ.
5. Про вибори організації-реєстродержателя та оплату її послуг.
6. Про вибори аудиторської фірми та оплату її послуг.

Правління ВАТ.

АТ побуту «Побутсервіс» повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймають протягом двох місяців.

Прийом та обмін акцій акціонерів відбудеться з 15 травня по 15 червня 1996 р. за адресою: м. Київ, вул. Тимошенка, 12, Ощадбанк.

Акціонери мають право вислати акції та отримати гроші або акції приватизованих підприємств поштою, надіславши акції АТ побуту рекомендованим листом.

Український сектор Чорного моря

ліцензування розвідки й видобутку нафти та газу оголошення про зміну останнього строку подання заяв першого раунду

Державний комітет України з геології й використання надр оголошує про зміну останнього строку подання заяв першого раунду з ліцензування розвідки та видобутку нафти й газу в Українському секторі Чорного моря з 31 січня 1996 р. на 20 травня 1996 р.

У всіх питаннях, пов'язаних з проведенням тендеру, звертатися:

Державний комітет України з геології й використання надр.

Тел.: (044) 228-66-51, Тищенко Володимир Григорович;
(044) 228-65-81, Бельський Володимир Гнатович.
Факс: (044) 228-62-21.

ДТ «Побутсервіс-Приват» повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймають протягом двох місяців.

Арбітражний суд м. Києва (252030, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-В) порушив справу за № 3/47 про банкрутство готельного комплексу «Феофанія». Боржник ГК «Феофанія», м. Київ, вул. Метрологічна, 14Б, розрахунковий рахунок 606331 в Московському відділенні ПІБ м. Києва. Претензії кредиторів та пропозиції санаторія приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

МП «Енерготех», зареєстроване Залізничним РВК м. Києва, реєстраційний № 5-228-МП, від 25.02.1991 р. припиняє свою діяльність.

Претензії прийматимуть протягом двох місяців за адресою: м. Київ, вул. Комінтерну, 27. Тел.: 245-75-10.

Тов. «Рустор» повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом місяця за тел. 547-64-17.

Анонс

● Харків

Альтист Башмет

Знайти в цьому покресленому божевільними комунікаціями світі загального улюбленця Юрія Башмета — нелегка справа. Починав видатний альтист сучасності у Львові. Москвич. Має школу у Франції. Часто буває у Німеччині та Бразилії. Там і виловив його Приват-банк. З Бразилії до України надійшла звістка, що маестро пристає на запрошення виступити з концертом у Харкові, хоч у країнах СНД нині практично не грає. Програма, що в ній зголосився взяти участь, називається «Інвестиції в мистецтво», її автор — Приват-банк.

● Ужгород

Усталений жест: з мифу по нитці

На жаль, це найтиповіший жест, яким нині послуговуються і найчистіші з мистецтв. 16 театрів різних країн запрошено до участі в Міжнародному фестивалі пластики й руху, який відбудеться в Ужгороді наприкінці травня. Там уже непогано прижилися міжнародні фестивалі «Інтертеатр», «Інтерлялька», поетична «Срібна земля». Ініціатором новинки став місцевий театр пантоміми «Жест». Почин підтримали Спілка театральних діячів України та міськрада. Щоправда, без фінансових гарантій. Тому в передфестивальних планах оргкомітету значиться акція «З миру по нитці».

Весна. Фотоетюд Юрія ВЕНГЕРЕША.

Запитували — відповідаємо

Мені 40. Сама виховую трьох дітей. За спеціальністю медсестра. Не можу знайти роботу. Знаю, що чимало місць займають пенсіонери, яким уже за 70. Розумію, що пенсіонери нині в тяжкому становищі. Серце кров'ю обливається, коли бачу немічних людей, котрі все життя працювали, а нині змушені жебракувати. Але не всі так живуть. Дехто має і пенсію, і зарплату, й пільги, і власний транспорт, і дачу. Чи не час встановити межу працездатності — 60-65 років (звичайно, крім митців чи науковців), щоб звільнити місця молоді й запобігти масовому безробіттю?

Оксана ТАНЮК.

Кривий Ріг.

Наше законодавство трактує цю ситуацію однозначно. Відповідно до статті II Закону «Про основні засади соціального захисту ветеранів та інших громадян похилого віку в Україні», — зазначила начальник управління правового регулювання праці та соціальних питань Мінпраці І. Тубелець, — громадяни похилого віку мають право на працю нарівні з іншими громадянами. Це право додатково гарантоване державними програмами зайнятості населення. Заборонено не приймати на роботу чи звільняти з неї, керуючись мотивом досягнення пенсійного віку. Це вважають дискримінацією громадян похилого віку в галузі праці. Більше того, посадові особи, що порушують ці гарантії, можуть бути притягнені до відповідальності, як цього вимагає законодавство.

І Караваєву вклонитися...

Освіта

Нинішнього року Національному медичному університетові імені О. Богомольця минає 155 років. Національним і університетом він став за Указом Президента України. А починався вуз з медичного факультету Імператорського університету імені Святого Володимира, так тоді називався нинішній Київський університет імені Тараса Шевченка. Іменами видатних учених уславлено нинішній медуніверситет. Це і М. Пирогов, і перший декан медичного факультету університету Святого Володимира В. Караваєв (ще й досі у стінах вузу живе народне прислів'я: «У Лавру — помолитися, Караваєву вклонитися»), а також корифеї вітчизняної медицини — київські професори — такі, як В. Бец, П. Перемежко, В. Покровський, М. Скліфософський та інших.

У конференц-залі медичного університету — портрети знаменитих учених. Вдивляєшся у ці високі чола й мудрі очі й думаєш: кожна людина, врешті, перебуває у лабетах знань, тим паче знань ученого-медика. Ця духовна й наукова спадщина, примножена сучасниками, наукова думка, її розвиток в ім'я здоров'я людини, і сама людина — все це цінності, до яких у Київському медичному ставляться з пієтетом. Особливо це було відчутно на благодійному вечорі «Муруймо храм добра!», ініціатором й організатором якого став Міжнародний фонд, створений у київському медуніверситеті, що поставив собі за мету спорудження церкви Святого Агапіта Печерського, першого лікаря України-Руси, котрий жив дев'ять століть тому і похований на теренах Лаври.

—Ця ідея студентів і викладачів, — каже ректор медуніверситету академік Євген Гончарук, — має глибинний зміст для духовного відродження нашої України, для її майбутнього, для розуміння нашими студентами, що духовне й моральне здоров'я — така сама потреба людини, як і здоров'я фізичне. Лікареві розповідають усе, вручають себе і чекають на одужання. Тож, зрозуміло, що лікар має працювати над собою, щоб бути саме тією людиною, якій можна довіритися.

Переконана, що взагалі праця тут — культ. Про це не говорять, а просто працюють. І сам Євген Гончарук починає свій робочий день о пів на восьму, допізна — в університеті. Це не означає, що механізм управління погано налагоджений і без ректора на робочому місці зупиниться навчальний процес. Аж ніяк. Навпаки. За 12 років свого ректорства Євген Гончарук механізм налагодив, як належить. Просто він учений і звик працювати постійно в режимі, що усталився впродовж багатьох років у стінах вузу. Адже Євген Гнатович — унікальний ректор. Він став ним, пройшовши всіма сходинками Київського медичного: від студента — до ректора.

Утім, годі про нього. Бо умовою нашого інтерв'ю, до речі, було: «Про мене — не треба, і вихваляти вуз — теж». Я обіцяла констатувати факти. А вони такі.

Медичні заклади й установи перебувають, як і вся бюджетна сфера, в тяжкій ситуації через брак коштів на їх фінансування. Як виживати вищій школі, й медичній зокрема?

—Саме це стало предметом розмови під час наради ректорів медичних вузів і київських вузів, що відбулися нещодавно, — розповідає Євген Гончарук. — Нині планується скорочення наполовину набору студентів. Можна йти двома шляхами: або скорочувати кількість професорсько-викладацького складу і набір студентів, або половину набору студентів здійснювати за контрактними умовами, іншими словами — за плату. Вдалися до другого шляху. Адже уявити собі, скажімо, викинутими на вулицю професорів і доцентів, котрі через відсутність роботи за фахом мали б перекваліфіковуватися, неможливо.

—А який буде набір цього навчального року?

—Намічено, що до медуніверситету на державне безоплатне навчання буде набрано 600 студентів. Ще 750 студентів можемо прийняти за кошти. Якщо цього не зробити — вуз не виживе. Підраховано: для того, щоб без усякого прибутку (хоча б один до одного зійшлося), треба, щоб за кожного студента-вступника до вузу було внесено суму, еквівалентну 1300 доларів США. Ці гроші, що надходять на рахунок університету від студентів-контрактників або організацій, що їх фінансують, університет використовує на зарплату, на технічне обладнання, придбання експериментальних тварин, поживне середовище тощо.

Іноземні студенти сплачують за своє навчання із розрахунку 2,5 тисячі доларів США. Для них, на їхнє прохання, в перспективі будуть організовані групи, в яких вчені університету викладатимуть англійською мовою.

Утім, це поки що наші наміри. Втілення їх у життя потребує великої роботи.

Слід звернути увагу на те, що випускники, котрі вчилися платно, закінчивши вуз, матимуть право вільного вибору місця роботи. Адже за Указом Президента студенти, які здобували освіту за державний кошт, мають відпрацювати три роки за направленням. Інакше лікар-новачок повинен буде оплатити одразу весь період навчання протягом шести років. І це правильно. Хоча й засуджувати небажання працювати десь у селі не можна. Це природне явище. Та якщо вже держава вивчила тебе, мусиш відпрацювати там, де твоя праця потрібна державі.

—Євгене Гнатовичу, а скільки взагалі коштів потрібно на утримання медуніверситету?

—Лише на зарплату — 40—50 мільярдів, на стипендії — 10—11 мільярдів, на розвиток науки, безперечно, потрібні значні кошти...

В Україні є 15 медичних вузів. Багато це чи ні? Так, лікарів у нас багато. А якість лікування, самі знаєте, — не завжди висока. Тож скорочення набору, запровадження платного навчання, якщо відверто, на мою думку, може дати непогані результати.

—Знаю, що очолюваний вами медичний університет — це великий науковий центр...

—Так, справді, вища школа тим і відрізняється від середньої, що в ній викладають учені. На 74 кафедрах університету працюють 998 викладачів, серед них 142 доктори та 594 кандидати. Серед професорсько-викладацького складу 31 академік, член-кореспондент Національної та Академії медичних наук, 25 заслужених діячів науки, 39 лауреатів державних та інших премій, 123 професори, 246 доцентів.

Широко відомі наукові школи — терапевтична, хірургічна, урологічна, гігієнічна, стоматологічна та інші. Лише торік учені університету видали 76 монографій та навчальних посібників державною мовою. Активно ведуть наукову роботу академіки Олександр Возіанов, Костянтин Кульчицький, члени-кореспонденти Національної Академії, академії медичних та педагогічних наук Іван Чекман, Володимир Широбоков, Василь Братусь, Галина Степанківська, Віктор Сидельников та інші.

Неоціненне практичне значення для розвитку науки і медичної практики мають клінічні кафедри, їх у нас 46 і чотири клінічні курси. Взагалі, що таке клініка? Це лікарня, в якій зокрема крім лікування навчають студентів, ординаторів, аспірантів, магістрів, удосконалюють кваліфікацію лікарів. Тут ведеться велика виховна, наукова й лікувальна робота. Це невідривно. Так-от, лише торік у нас на кафедрах і клінічних курсах отримали медичну допомогу 134 тисячі 363 хворих, а в акушерських клініках університету прийнято понад 10 тисяч пологів. Тобто кожні другі пологи і кожна третя операція — в наших клініках. І, безперечно, студенти здобувають тут практичні навички і знання, вчені ведуть розробки з усіх напрямів медичної науки. Це і серцево-судинні захворювання, шлунково-кишкового тракту, органів дихання, щитовидної залози, з проблематики наслідків чорнобильської катастрофи... Нині є дев'ять наукових центрів. Наприклад, центр з лікування виразкової хвороби шлунка. Наукові розробки цього центру дали можливість одержати найкращі показники при цій гострій важкій патології. Проктологічний центр здійснює унікальні операції на товстому кишечнику, зокрема із застосуванням методики ендоскопічної хірургії. Відомий урологічний центр, де виконують унікальні операції. Дерматологічний центр успішно лікує захворювання шкіри. Безперечно, всім відома слава кардіологічного центру. Її він здобув завдяки застосуванню нових методів лікування ішемічної хвороби серця.

—Однак кажуть, що ні нашим студентам, ні нашим лікарям, навіть високого гатунку не підтверджують дипломи за кордоном...

—За спеціальними угодами наші студенти виїздять на навчання до інших вузів — за кордоном. Скажімо, до Ліонського університету, Рочестерського, Альбертського, інших. Усі вони одержують найкращі характеристики. Іноземні колеги приїздять до нас і розповідають: на нашого студента чи випускника любо дивитися, бо він логічно думає, має індивідуальний підхід до хворого, може поставити діагноз, використовуючи складну діагностичну техніку. А щодо підтвердження (верифікації) наших дипломів, цю проблему слід розв'язувати шляхом укладення міждержавних угод.

Бесіду вела
Світлана ПИСАРЕНКО.

Наступний номер газети «Голос України» вийде 13 травня 1996 р.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 344936.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311083.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.